Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши. 26 ФЕВРАЛЬ 1971 Й ЖУМА № 48 (1423). БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXIV съездини муносиб кутиб оламиз!

«СОВЕТ КИШИЛАРИНИНГ КИЙИМ-КЕЧАК, ПОЙАФЗАЛГА ВА ЕНГИЛ САНОАТНИНГ БОШҚА БУЮМЛАРИГА БУЛГАН ЭҲТИЁЖЛАРИНИ ТАҒИН ҲАМ ТУЛИҚ ҚОНДИРИШ МАҚСАДИДА ШУ ТАРМОҚДА МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲАЖМИ 35-40 ПРОЦЕНТ КУПАЙТИРИЛСИН»

(КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳасидан).

КПСС XXIV съезди шарафига квартал планини муддатидан илгари адо этиш учун социалистик мусобақани авж олдирган шаҳримиздаги тикувчилик фирмалари, фабрикаларнинг коллективлари ажойиб ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Енгил саноат корхоналарининг коллективлари февраль ойи топшириқларини муддатидан илгари адо этганликлари ҳақида ғалаба рапорти йўлламоқдалар.

Мажбуриятдан ошириб

Бугун **пойтахтдаги ташаббускор корхоналардан бири — «Юлдуз» тикувчилик фирмасининг коллективи ойлик планни муддатидан илгари бажарганлиги ҳақида ғалаба рапорти берди.**

Ленинча беш йиллик планни муддатидан илгари адо этган чеварлар 1971 йилнинг дастлабки икки ойи ичида ютуқларини янада ошириб юбордилар. Январь ойида планга қўшимча 200 минг сўмликдан зиёд маҳсулот реализация қилинган эди.

Февраль ойида фирма коллективи январь ойидагидан 70 минг сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилишни планлаштирган эди. Оширилган мажбурият шараф билан адо этилди.

Фирмада янги поток фабрикаси ишга туширилиши муносабати билан йиллик маҳсулот реализация ҳажми 2 миллион 312 минг сўмликка кўпаяди.

Ҳозир барча цехларда съездолди социалистик мусобақаси авж олдирилган. Икки мингдан ортиқ ишчи 1971 йилнинг иккинчи ярим йили ҳисобига, уч юз ишчи 1972-73 йил, олтмишга яқин чевар 1974 йил ҳисобига маҳсулот топширмоқда.

ИНДУСТРИЯМИЗ ОДИМИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Ўзбекистон ССР саноат корхоналарининг коллективлари Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди ва Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIV съезди олдидан тўққизинчи беш йиллик биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун оммавий социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар ва 1971 йил январь-февралида планларни ҳамда ўзларининг социалистик мажбуриятларини бажаришда дастлабки муваффақиятларга эришдилар.

Маҳсулотни реализация қилиш ва кўпгина энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш икки ойлик плани муддатидан илгари бажарилди. Икки ой ичида пландан ташқари неча ўн миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. 1971 йил январь-февралида маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш соҳасида эришилган даража йиллик план топшириғи ва коллективларнинг олган социалистик мажбуриятларидан ўзиб кетди. Маҳсулот ўсишининг талайгина қисмига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди.

Қорақалпоғистон АССР, барча областлар, Тошкент шаҳар саноати, республикадаги қарийб барча министрликлар ва идораларнинг саноати икки ойлик топшириқни ошириб бажарди.

Электр энергияси ишлаб чиқариш, табиий газ, нефть ва кўмир қазиб чиқариш, прокат, минерал ўғитлар, цемент, пахта толаси, пайпоқ, чарм пойафзал, ўсимлик мойи ва саноат маҳсулотининг бошқа бир қанча турларини ишлаб чиқариш планда мўлжаллanганидан ўзиб бормоқда.

Республикадаги кўпгина саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилишда анча катта муваффақиятларга эришдилар. Олмалиқдаги кон-металлургия комбинати январь-февраль планини яхши кўрсаткичлар билан тугаллади, «Газлинефтегаз» ва «Кашкадарьягаз» газ-нефть кони бошқармалари икки ойлик планга қўшимча равишда 90 миллион куб метрдан ортиқ газ қазиб чиқардилар. Олмалиқ химия заводи, Оҳангарон цемент комбинати, Ангрен кўмир разрези, Ўзбекистон металлургия заводи ва бошқа корхоналар асосий маҳсулотни ишлаб чиқариш планини ошириб бажардилар.

Ўзбекистон енгил саноатининг энг яхши корхоналаридан Бухоро пахта тозалаш заводи пахта толаси ишлаб чиқариш икки ойлик планини муддатидан 10 кун олдин адо қилди. Марғилон шойи комбинати январь-февраль планига қўшимча равишда талайгина миқдорда шойи газлама, Қўқон пайпоқ-йигирув комбинати кўп миқдорда пайпоқ ишлаб чиқарди. Республика озиқ-овқат саноати корхоналари орасида Янгийўл ёғ комбинати январь-февраль ойларида жуда яхши кўрсаткичларга эришди.

Республика саноатининг ходимлари 1971 йил биринчи квартал планини КПСС XXIV съезди арафасида тўлиқ бажаришга интилиб, мусобақани тобора кенг авж олдирмоқдалар.

Мусобақа асосида

Бугун 3-тикувчилик фабрикасининг коллективи дастлабки икки ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш плани муддатидан илгари бажарилганлиги ҳақида ғалаба рапорти берди. Фабрика коллективининг фарзандларимиз, хотин-қизлар учун тайёрлаётган турли хил либослари харидорларга манзур бўлмоқда. Шу сабабли, маҳсулот реализация қилиш ойлик плани муддатидан илгари адо этилди.

Ой охиригача планга қўшимча 30 минг сўмлик маҳсулот тайёрланади.

Буюмларнинг бежиримлиги, сифатлилиги, арзон нархда тайёрланиши учун курашаётган коллектив Чирчиқдаги «Гунча» тикувчилик фирмаси билан социалистик мусобақа олиб бормоқда.

Март ойидан бошлаб фабрикада янги хил кийим-кечаклар тайёрлана бошлайди. Бу ерда кумушсимон жун ҳамда креп матолардан хотин-қизлар учун баҳорга атаб кўйлак, шунингдек, мактаб ўқувчилари учун формалар тикиш йўлга қўйилади.

Коллектив тежамкорликда ҳам ажойиб ютуқларни қўлга киритмоқда. Уларнинг йил бошидан буён тежаган 2,5 минг квадрат метр матоларидан болалар учун 1200 га яқин кийим-кечак тайёрлаш мумкин.

КПСС XXIV съезди делегатлари

Меҳнат шарофати

САЙЁРА Умаровна Султонова XVI Тошкент область партия конференциясининг минбарида туриб «Қизил тонг» фирмаси чеварларининг ўтган беш йилликда эришган ютуқлари ҳақида, уларнинг партиямиз XXIV съездига тайёрлаётган муносиб армуғонлари тўғрисида тўлиб-тошиб гапирарди.

— Корхонамиз биринчи кварталда пландан ташқари олти юз минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради, — деб у сўзини якунлади. Бу сўзни залда ўтирганлар гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Сайёра Умаровна — фирма директоридир. Уч мингга яқин киши ишлайдиган коллективга келганида у ёшгина қизча эди. Бу ерга Сайёра Тошкент тўқимачилик институтини 1959 йилда битириб ишга келган эди. Гарчи унинг қўлида тикувчилик саноатининг инженер-технологи деган диплом бўлсада, бироқ у ишни смена мастерлигидан бошлади. Ўзининг ишбилармонлиги туфайли дугоналари ўртасида обрў-эътибор қозонди ва цех бошлиғи қилиб тайинланди.

Корхона коллективи 1963 йили С. Султоновани фабрика ишчилар комитетининг раислигига сайлашди. Орадан уч йил ўтгач, у Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Советининг «Касаба союзлардаги актив фаолияти учун» нишони билан тақдирланди. Шу даврга қадар у «СССР енгил саноати корхоналар ўртасида социалистик мусобақанинг аълочиси» нишони билан ҳам мукофотланган эди. Шунинг учун ҳам С. Султоновага жуда масъулиятли иш — фирмага раҳбарлик қилиш топширилди.

Директор кабинетида партия комитетининг секретари А. Ахмановани, фабрика ишчилар комитетининг раисини тез-тез учратиш мумкин. Сайёра Умаровна улар билан бамаслаҳат кўпгина ташкилий характердаги масалаларни ҳал қилади. Бу ерга мастерлар, технологлар, бош инженерлар тез-тез тўпланишиб туришади. Улар янги технологик конструкцияни, янги моделларни муҳокама қилишади. Турли-туман масала ва проблемаларни ҳал қилишда ҳам корхона раҳбари актив иштирок этади.

Фирмада тайёрланаётган эркаклар, аёллар ва болаларнинг баҳорги, кузги, қишки пальтолари харидорларга жуда маъқул бўляпти. Чунки улар энг яхши газламалардан чиройли қилиб тикилмоқда. «Қизил тонг»да тайёрланган саккизта модель Давлат «Сифат белгиси»ни олишга сазовор бўлди.

Иш куни ҳам тугади. Чеварлар эса ўз зиммаларидаги вазифани сидқидилдан бажарганликларидан хурсанд бўлиб уйга тарқалишади. Бироқ, директор учун ҳали иш куни тугагани йўқ. У биргина бугунги куннинг ташвиши билангина эмас, балки эртанги кун ўйлари билан яшайди. У бугунги кунда янги беш йилликнинг уфқларини, истиқболларини кўра билиши керак.

Қора тун ўз чодирини ёйган чоқдагина Сайёра Умаровна корхона дарвозасидан чиқади. У шаҳримиз кўчалари узра юриб боради. Ана шундай кўчалардан бири — Совет кўчасидаги тўрт қаватли уйларнинг бирида у истиқомат қилади.

.. Биз Сайёра Умаровани уй ишлари билан шуғулланаётган пайтида учратдик. У оқ фартукни тақиб олиб плита олдида оила аъзолари учун кечки овқат тайёрларди. Лекин вақт топиб нариги уйда уй вазифасини ечаётган ўғлига масалалар ечишда ҳам кўрсатмалар берар, кичик қизалоғига ҳам оналик меҳрини билдирарди.

Шу оқшом Сайёра Умарованинг уйқуси ҳадеганда келавермади. У журнал ва китобларни варақлади. Ахир тикувчилик фирмасининг директори тўқимачилик саноатидаги барча янгиликлардан хабардор бўлмоғи, мамлакатимиз тўқимачиларнинг кейинги энг янги янгиликларини билмоғи, ўзининг малакасини доимо ошириб бормоғи лозимда. Бу нарса унинг обрў-эътибори, коллектив зиммага олган мажбуриятларнинг шараф билан бажарилишининг муҳим омилидир.

«Қизил тонг» тикувчилари ўтган беш йилликда эришган улкан зафарлари ва меҳнатдаги жасоратлари учун ҳукуматимизнинг юксак мукофоти — Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирландилар. Область партия конференциясида эса Сайёра Умаровна Султонова партия XXIV съездига делегат қилиб сайланди.

З. АЪЗАМХЎЖАЕВА.

Ўзбекистон Компартияси XVIII съезди шарафига

ҲАММА ҲАШАРГА

Октябрь районига қарашли бизнинг Калинин номли маҳалламиз аҳолиси Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди ўз ишини бошлайдиган кунлар арафасида, эртага 27 февраль куни шанбаликка чиқиб, ҳашар йўли билан қуйидаги ишларни амалга оширишга қарор берди:

Аввало маҳалламиздаги ҳамма катта-кичик кўчалар, проезд ва кўприклар тартибга келтирилади ва обдон тозаланади. Мавжуд дов-дарахтлар буталиб, таги юмшатилади.

Маҳалламизнинг ён-веридан оқадиган «Жангоб» ариғи, Мансон Уйғур кўчаси бошида 8-дорихона атрофидаги ўнқир-чўнқирларни текислаб, ўз кучимиз билан 50—60 метр йўлга тош-шағал тўкиб асфальтлаймиз.

Шунингдек, ҳамма ҳовлилар, жамоат бинолари жойлашган майдонлар тозаланади. Эртага ҳамма бир кишидек ҳашарга чиқиб, ана шу ишларни амалга оширамиз.

Маҳалламиз меҳнаткашларининг ватанпарварлик ташаббусини бажонидил маъқуллаган 8-дорихонанинг бир қисм ишчи-хизматчилари ҳам ҳашарга чиқадилар.

Носир МАҲСУМОВ, пенсионер, Калинин номли маҳалла комитетининг раиси.

Аҳолига қулайлик

ЎЗ-ЎЗИГА ХИЗМАТ

«Октябрь» колхоз бозоридаги «Тоҳир ва Зуҳра» саноат моллари магазинида ўз-ўзига хизмат қилишга ўтилди.

Харидорларга қулайлик яратиш мақсадида барча прилавкалар олиб ташланди. Бунинг учун «Узторгоборудование» заводидан 15 минг сўмлик ҳар хил янги жавонлар олинди. Янгича савдо системасига ўтилгач, жавонлардаги моллар харидорлар кўзига яққол ташланадиган бўлди. Эндиликда харидорлар 18 та секцияга қўйилган ранг-баранг молларни бемалол кўздан кечириб, харид қилмоқдалар.

«ЛЕНИН ВА ТУРКИСТОН»

Бугун Тошкент хроникал-ҳужжатли ва илмий оммабоп фильмлар киностудияси ижодкорлари яна бир янги кино устидаги ишларни ниҳоясига етказдилар. У жонажон партиямизнинг бўлажак XXIV съездига бағишланган «Ленин ва Туркистон» номли беш қисмли тўла метражли рангли картинадир.

Киноасарнинг сценарий автори Г. Димов, режиссёри Али Ҳамроев, оператори Ш. Фатхуллиндир.

Картинада Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон республикаларида Совет ҳокимияти йилларида амалга оширилган буюк ишлар, улуғвор қурилишлар, фан ва маорифнинг юксак чўққига кўтарилганлиги ҳикоя қилинади. Ленталарга қамраб олинган воқеаларнинг кўпчилиги доҳий В. И. Лениннинг кўрсатмалари билан боғлиқ. Республикамизда қўриқ ерларни ўзлаштириш, Тошкентда биринчи университетни ташкил қилиш ва бошқа кўпгина тадбирлар ана шулар жумласидандир.

ТОНГГИ газеталарда

✦ СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. Подгорний СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан Эрон шоҳи хазрати олийлари Муҳаммад Ризо Паҳлавийни ва дўст Эрон халқини мамлакатларимиз муносабатлари тарихидаги шонли сана — Совет Эрон шартномасининг 50 йиллиги билан самимий табриклади.

✦ «Лаосга бостириб кирган Америка Қўшма Штатлари ана шу суверен давлатга қарши ўзининг агрессив ҳаракатларини кенгайтиришни давом эттирмоқда, — дейилади совет ҳукуматининг баёнотида — Совет ҳукумати Лаосга қарши қуролли интервенцияни АҚШ томонидан қилинган янги жиноят деб ҳисоблаб, қатъий қоралайди».

✦ 25 февралда Финляндия республикасининг президенти Урхо Калева Кекконен Москвадан ватанига жўнаб кетди.

БИР ОЙ ИЛГАРИ

«СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилги беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съездининг Директивалари лойиҳаси»ни чуқур ўрганиб чиққан 2-троллейбус депосининг коллективи умумхалқ социалистик мусобақасини янада авж олдириб юборди.

Депонинг бир группа илғор ҳайдовчилари тўққизинчи беш йилликнинг 1 квартал планини муддатидан бир ой илгари бажарганликлари ҳақидаги ғалаба рапортига имзо чекдилар.

Авариясиз 500.000 километр

Шаҳар аҳолисига троллейбус хизматини яхшилашда 2-троллейбус депосининг машинасозлари намунали хизмат қилиб келяптилар. Бу ерда 300.000 ва 500.000 километр масофали йўлни троллейбусда авариясиз босган йшчан ҳайдовчилар сони тобора ортиб боряпти.

Депо маъмурияти ҳеч қандай хавф-хатарга учрамай, 500.000 километр йўл юрган моҳир ҳайдовчиларни аниқлади.

Султон Мирюнусов, Аҳмад Жалилов, Муқум Мухсимов, Валентин Голиков, Владимир Ласкарев, Михаил Горбунов, Михаил Соколовлар ана шундайлардандир.

Қишлоқ — шаҳарга

КУРКА ГЎШТИ КЎПАЯДИ

Йил охиригача 186 тонна курка гўшти ишлаб чиқариш учун курашаётган Орджоникидзе районидаги «Химик» совхозининг куркабоқарлари ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар. Б. Тўхтаев, Т. Эркаева каби куркабоқарлар ўз боқимларидаги ҳар бош курканинг оғирлигини 8—12 килограммга етказиш учун рацион асосида боқмоқдалар. Ҳозирга келиб улар аҳоли дастурхонига 18 тоннага яқин курка гўшти етказиб бердилар.

Шунингдек, курка тухуми олиш ҳам яхши йўлга қўйилган.

ПАРТИЯНИ ШАРАФЛАБ

Киров район 2-Кисловодский маҳалласининг мўъжазгина чойхонаси ҳамиша гавжум. Яқинда, шинам қилиб безатилган чойхонада партиянинг бўлажак съезди олдидан мазмунли кеча ўтказилди.

Кечада Киров район партия комитетининг иккинчи секретари Ю. А. Чурсин саккизинчи беш йилликда совет халқи эришган катта муваффақиятлар ҳамда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги беш йиллик план юзасидан КПСС XXIV съезди Директиваларининг лойиҳаси ҳақида гапириб, район ва хусусан, 2-Кисловодский маҳалла меҳнаткашлари олдида турган вазифаларни кўрсатиб ўтди. Нотиқ янги беш йилликнинг муваффақиятли бажарилиши Ватанимиз экономикаси ва маданиятини янада юксалтиришда янги босқич бўлишини таъкидлади.

Маҳаллада истиқомат қилувчи Улуғ Ватан уруши қатнашчилари К. Турсунбоев, Р. Қаюмов, Ж. Аъзамов совет халқининг қудрати, қаҳрамонликлари ҳақида гапириб бердилар.

Тўкин дастурхон атрофидаги мароқли суҳбат алламаҳалгача давом этди.

Л. Шевченконинг пойтахтдаги шаҳарлараро телефон станциясида ишлаётганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Лекин у қисқа вақт ичида ўз касбининг ҳақиқий устасига айланди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўртоқ Н. Ж. Худойбердиевни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўртоқ Нормахонмади Жўраевич Худойбердиев Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 25 февраль.
Тошкент шаҳри.

ОЛИМЛАР ТАШАББУСИ

Республика «Билим» жамияти правлениеси улуғвор беш йилликнинг Директиваларн лойиҳасини кенг меҳнаткашлар оммасига етказиш мақсадида бир қатор тадбирларни олиб бормоқда. Жамият ходимлари қисқа вақт ичида бу ҳужжатнинг аҳамиятига бағишланган бир неча лекция - текстларини тайёрлаб, жойларга жўнатдилар.

Бундан ташқари, республиканинг барча областларига кўпгина сафарлар уюштирилади. Бунда Тошкентнинг таниқли олимлари қатнашадилар.

Дунё хабарлари

ВЬЕТНАМГА ЁРДАМ

ОТТАВА. Канаданинг тинчлик тарафдорлари жами 4200 долларлик яна бир қанча иссиқ кийимлар, кўрпалар ва дори-дармонларни Нью-Вестминстер портида «Сергей Есенин» номли совет лайнерига ортиб, буларнинг ҳаммасини қаҳрамон Вьетнам халқига ёрдам тариқасида жўнатишди.

Вьетнамнинг граждан аҳолисига кўмаклашувчи Канада комитети ва бошқа ташкилотларнинг ташаббуси билан Канада аҳолисидан тўрт ярим йил ичида ҳаммаси бўлиб 130 минг долларликдан кўпроқ кийим-кечак, кўрпалар, дори-дармонлар, мактабларга керакли буюмлар тўпланиб, Вьетнамга жўнатилди.

(ТАСС).

Дала меҳнаткашлари учун

СОФИЯ. Болгарияда ўнлаб илмий тадқиқот институтлари янги қишлоқ хўжалик техникасини яратиш устида иш олиб бормоқда.

Пловдивдаги сабзавот экинлари институтида мамлакатда биринчи бўлган ловия ҳосилини ўриб берувчи комбайн синовлари муваффақиятли ўтди. Янги комбайн соя, нўхат экинларининг ҳосилларини ҳам ўриб-йиғиб бера олади.

Видиндаги машинасозлик заводнинг коллективи шу комбайнларни ишлаб чиқаришга киришади.

ФИНЛЯНДИЯ. 130 дан ортиқ машинасозлик заводлари, кемасозлик верфи ва бошқа саноат корхоналари-нинг 70 мингдан ортиқ ишчиси иш ташлади.

СУРАТДА: забастовка комитетининг Ювяскюль шаҳри яқинидаги мажлиси.

ТАСС фотохроникаси.

● *Мукофот — янги марраларга чорлайди*

ЗАФАРЛАР КАЛИТИ

«УН-ЕРМА САНОАТИ КОРХОНАЛАРИДА ЮҚОРИ НАВЛИ УННИ ЗАРУР МИҚДОРДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТАЪМИНЛАНСИН, ЕРМАНИНГ СИФАТИ ЯХШИЛАНСИН... ЭЛЕВАТОР-ОМБОР ХЎЖАЛИГИ ВА ОМИХТА ЕМ САНОАТИНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИ МУСТАҲКАМЛАНСИН».

(КПСС XXIV съезди Директивалар лойиҳасидан).

Корхона бош инженери Георгий Пичерский хонаси ишлаб чиқариш раҳбарлари ва бошқа хизматчилар билан гавжум. У ишлаб чиқариш жонкуярларига қисқа ва аниқ йўл-йўриқлар бериб турибди. Стол устидаги телефоннинг жиринглаши суҳбатини дамба-дам бўлиб турибди. Ҳамкасблар, танишлар Георгий Фёдоровични, у орқали коллективни юксак мукофот билан муборакбод этар эдилар.

Комбинат ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимлари бу мукофотга осонликча эришганлари йўқ. Бунга ҳалол меҳнатлари туфайли етишдилар, албатта.

Коллектив аъзоларининг ўтган беш йилликда қўлга киритган ютуқлари қувонарлидир. Шу давр мобайнида планга қўшимча 49 минг тонна юқори сортли ун, 85 минг тонна омихта ем, 343 тонна озуқа террамицини етказиб берилди.

Коллектив белгиланган маррани муддатидан тўрт ой илгари эгаллади. Тежалган ойларда планга қўшимча 14,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди, шундан қарийб 13,5 миллион сўмлиги истеъмолчиларга етказиб берилди.

Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг ортишига келганда шуни айтиш керакки, 1965 йилда 142 минг тонна ун, 93 минг тонна омихта ем ишлаб чиқарилган бўлса, беш йилликнинг охирги йилига келиб, ун ишлаб чиқариш 11 минг тонна, омихта ем тайёрлаш 35 минг тонна ортди. Меҳнат унумдорлиги 13,6 процентга кўтарилди.

Айниқса, юбилей йилидаги иқтисодий кўрсаткичлар жуда қувончли бўлди. 1970 йил топшириқларини муддатидан илгари адо этиш билан планга қўшимча 9 минг тоннадан зиёд ун ҳамда 28 минг тонна омихта ем етказиб берилди.

Корхонанинг кўраётган фойдаси ҳам тобора ортиб бормоқда. Ўтган йили олинган 1 миллион 827,5 минг сўмлик фойданинг 542 минг сўми планга қўшимча кўрилган фойдадир. Шунингдек, маҳсулот ишлаб чиқариш таннархини камайтиришдан 386 минг сўм наф кўрилди.

Тежамкорлик борасида ажойиб ютуқларга эришиляпти.

— Хўжалик ҳисобида ишлаш жуда қўл келмоқда, — дейди комбинат бош иқтисодчиси А. Гордиенко. — 1967 йил июль ойидан планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасида иш олиб бориляпти. Шундан буён 1,5 миллион сўмликдан зиёд фонд ташкил топди. Бу фондлардан, корхонани ривожлантириш, коллективнинг маданий-ижтимоий тадбирларини амалга ошириш, ишчи-хизматчиларни моддий рағбатлантириш мақсадида фойдаланилмоқда.

Беш йилликнинг бошида бир ишчининг ўртача ойлик иш ҳақи 101 сўм 97 тийинни ташкил этган бўлса, 1969 йилда 135 сўм 40 тийинга етди. Ўтган йилги кўрсаткичлар бундан ҳам ортиқдир. Ишчи-хизматчиларни моддий рағбатлантириш йўлида ҳар йили 23 минг сўм ўн учинчи маош ўрнида тарқатилмоқда.

Корхонада маиший хизмат кўрсатиш хоналари комплекси қурилди. Унда 20 кишилик тунги профилакторий, юз ўринли ётоқхона бор. Бир янги тепловоз сотиб олинди, Тошкент денгизи зонасида юз ўринли дам олиш хоналари қурилиб, жиҳозланди.

750 тонна ҳажмда юк сиғдира оладиган унларни қопсиз ташийдиган ва сақлайдиган омбор қурилиб фойдаланишга топширилди. 40 киши ишлайдиган икки қаватли механика устахонаси қурилиб бўлинди.

Бу ва бошқа ютуқларга коллективнинг фидокорона меҳнати туфайли эришилмоқда. И. Байков, А. Сайфуддинов бошлиқ 1,2-тегирмон цехининг коллективи коммунистик меҳнат коллективи номини оқламоқда.

Комбинат коллективи 1967 йилда КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг Эсдалик Қизил Байроғи билан, ўтган йили Ленин юбилейининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди. Шунингдек, Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш маданияти жамоатчилик кўригида қатнашиб, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг Дипломини олишга муваффақ бўлди. Коллективнинг ленинча беш йилликда меҳнат туфайли эришган бундай мукофотлари жуда кўп.

Ҳукуматнинг юксак мукофоти — Меҳнат Қизил Байроқ ордени берилганлиги тўғрисидаги хабар яна бир қувончли воқеа билан боғланди. Коллектив 1970 йил тўртинчи кварталда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолиби бўлиб чиққанлиги учун унга СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроғи ва биринчи даражали пул мукофоти берилди.

Меҳнатлари муносиб тақдирланган ишчи-хизматчилар юксак мукофотни меҳнат ютуқлари билан оқлашга аҳд қилдилар. Мукофотга жавобан квартал планини 26 мартда бажариш ва планга қўшимча 1 миллион сўмлик маҳсулот етказиб бериш юзасидан оширилган мажбурият қабул қилинди.

А. ОБИДХЎЖАЕВ.

Тошкентдаги 2-ун комбинати коллективи шаҳар аҳолисини сифатли нон билан, республикамиздаги паррандачилик фабрикалари ва қишлоқ хўжалик фермаларини тўйимли озуқа билан таъминлашга катта ҳисса қўшмоқда.

СУРАТДА: чорва фермалари учун тўйимли озуқа тайёрлаш лабораториясининг химиги Зоя Шахотина (ўнгда) ва озуқа цехи мастери Людмила Мостовая тажриба ўтказмоқдалар.

● *Директивалар лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида*

ЯКДИЛЛИК БИЛАН

КПСС Марказий Комитетининг СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилги беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳаси Тошкент Давлат медицина институти партия комитети ва Республика 1-клиника касалхонаси партия ташкилотининг бирлашган йиғилишида атрофлича муҳокама қилинди. Доцент К. Ш. Зайнуллин, катта ўқитувчи А. А. Головачев ва ассистент Г. К. Глушченко ўртоқлар Директивалар лойиҳаси ҳақида ҳаяжонланиб гапиришди.

Лойиҳада халқ хўжалигининг барча соҳалари қатори соғлиқни сақлаш ишларини янада яхшилаш ва медицина саноати маҳсулоти ишлаб чиқаришни кўпайтиришга ҳам алоҳида аҳамият берилган. Аҳолига ихтисослаштирилган медицина ёрдами кўрсатиш, кўп профилли касалхоналар, поликлиникалар ва диспансерлар қуришни яхши йўлга қўйиш таъкидланган. Мамлакатимиз бўйича касалхоналардаги ўринларнинг сонини 1975 йилда уч миллионга етказиш белгиланган.

Лойиҳада қайд қилинган «Врачлар кўпайтирилсин. Медицина ходимларини тайёрлаш даражаси оширилсин», «Аҳоли медицина хизматининг ҳамма турлари билан тўлиқ таъминлансин» каби иборалар медикларни жуда руҳлантиради.

Директивалар лойиҳасида улкан вазифалар белгиланган. Бу вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш натижасида халқимизнинг моддий ва маданий даражаси беқиёс даражада юксалади. Моддий фаровонлик эса ўз навбатида соғлиқни сақлаш ишлари билан чамбарчас боғлиқдир.

Директивалар лойиҳасида 40 процентга кўпайтирилиши белгиланган ижтимоий истеъмол фондлари бошқа соҳалар қатори соғлиқни сақлашни яхшилашга ҳам сарф қилинади.

Партия ташкилотларининг йиғилиши профессорлар, ўқитувчилар, студентлар ва ходимлар орасида Директиваларнинг лойиҳасини кенг пропаганда қилиш юзасидан партия тарихи, фалсафа, илмий коммунизм ва сиёсий иқтисод кафедраларига, институт «Билим» жамияти ва комсомол комитетига тегишли кўрсатма берди. Суҳбат, доклад, лекция, тематик кеча каби тадбирлар белгиланди. Шунга мувофиқ сиёсий ахборотчилар қизғин иш бошлаб юбордилар.

Институт партия ташкилоти КПССнинг XXIV съезди ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XVIII съездини ўқишда, таълим-тарбия ва даволаш соҳаларида яхши натижалар билан кутиб олиш учун барча зарур тадбирларни амалга оширмоқдалар.

А. НИШОНОВ,
Тошкент Давлат медицина институтининг катта ўқитувчиси.

«Ленинга аталган қутича»

«Таштекстильмаш» заводининг слесари Виктор Федорович Суворов ўзининг янги ишини «Ленинга аталган қутича» демоқда. Бу қутича плексигласдан ясалган бўлиб, беш қирра шаклидадир. Қутичанинг қопқоғига ва ҳар томонига устанинг моҳир қўли билан В. И. Ленин суратлари нақш қилинган. Биз бу суратларга қараганда ишга жуда берилиб кетган Ильични, унинг телефонда сўзлашиб турганини, минбарда нутқ сўзлаётганини... кўрамиз. Рассом доҳийнинг қиёфасини аниқ ва маъноли қилиб ифодалаган.

В. Ф. Суворов ана шу сурат галереяси устида ишлаш учун кўп йиллар мобайнида тайёргарлик кўрди. Виктор Федорович 1924 йилдан буён партия аъзоси. у Ленин тўғрисида бор гапларни илк дафъа 1917 йилда эшитди. Суворов ўша вақтда Петрограддаги «Треугольник» заводида ишларди.

В. Ф. Суворов Ильичнинг суратини биринчи марта революциядан кейин завод газетаси учун чизди. Ўша вақтларда у ана шу корхонада сураткаш бўлиб ишларди. 1936 йилда ишчи Виктор Федорович Ленинграддаги институтлардан бирининг илтимосига кўра, ёш Володя Ульяновнинг образини пўлат матрицага ўйиб нақшлади. Бу сурат Париждаги жаҳон виставкасига юбориладиган майда металл буюмларни қуядиган янги станок учун зарур эди.

Шундан кейин ҳаваскор рассомнинг қўли билан Лениннинг яна бир қанча суратлари яратилди. Ҳозир шулардан бири Тошкентдаги 42-мактабда турибди. В. Ф. Суворов ана шу мактабнинг фахрий пионери. Яна бир сурат «Таштекстильмаш» заводида социалистик мусобақа пешқадамларининг стендини безатиб турибди. «Ленинга аталган қутича» кекса устанинг сўнгги иши. Тез орада Виктор Федоровичнинг туғилганига 70 йил тўлади.

Ҳар куни тонготар пайтида Виктор Федорович дўстлари билан биргаликда жонажон заводига ошиқади. У, аввалгидек қалбан ёш, кишиларга қаерда фойдаси тегса ўша ерда ҳозир бўлади. Кекса мастер ёшлар олдида сўзга чиқишдан, завод газетаси учун мақола ёзишдан сира эринмайди.

Виктор Федорович Суворов — марксизм-ленинизм кечки университетининг охирги курс тингловчиси. Фрунзе район партия комитетининг штатсиз инструктори.

Виктор Федорович келажакка мўлжаллаган анчагина ижодий режалари бор. У, бу йил «Аврора» крейсерининг макети устида олиб бораётган ишни тамомламоқчи. «Ленин Мирзачўл харитаси ёнида» деган гравюрасини яратишга киришмоқчи.

В. ШЕВЦОВ.
Ўзбекистон телеграф агентлигининг мухбири.

СУРАТДА: Тошкент темир йўл бўлими пассажирлар депосининг пешқадам ремонтчиларидан (чапдан-ўнгга) Римма Ситова, Гулминур Содиқова, Мурод Мўминов ва Владимир Федеров ўртоқлар.

ОКТЯБРЬ РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ҚАЧОНГАЧА?

Биз яшайдиган Оқтепа массив, Г. Титов номидаги маҳалла (ҳозир Октябрь районига қарайди) территориясида иккита тўрт қаватли уй қурилишининг бошланганига уч йил бўлди. Қурилиш бошланган йилнинг кузидаёқ уй атрофидаги асфальт ётқизилган кўчаларни лой-балчиқ босиб кетгани сабабли у ердан ўтиш машаққатга айланган эди.

Қурилиш бошлиқлари билан бир неча марта гапиришганимизга қарамай, ҳамон шу аҳвол давом этиб келаётир. Айниқса, Огаҳий ва Увайсий кўчаларининг кесишиш жойидан ўтиш муаммога айланган. Бу ерда қор ва ёмғир сувининг тўплангани камдай, қурувчилар фойдаланаётган водопровод суви ҳам бетиним оқиб ётади.

Биз катталар майли-я, 157-мактабга борувчи ўқувчилар шу «ҳовуз»дан кечиб ўтишга мажбурлар, йўлнинг атрофида қурилиш ахлатлари хирмони балчиққа айланиб ётибди. Юришнинг асло иложи йўқ. Бу аҳвол қачонгача давом этади?

С. Ойхўжаев, фан кандидати,
Орипова — шахсий пенсионер.

ЭЪТИБОРСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Яқинда Муқимий номидаги ўзбек Давлат музикали драма театрига «Ҳалима» музикали драмасини томоша қилгани киргандик.

Спектакль бошланишидан олдин ролларда ўйновчи артистлар билан танишиб туриш мақсадида «Тошкент театрларида» программа-китобчасини ва унга илова қилинган «Ҳалима» драмасининг программасини олдик.

Программа яхши қоғозга, чиройли безаклар билан босилган. Аммо жумлалар чалкаш-чулкаш, иборалар нотўғри, фамилиялар бир жойда ундай, иккинчи бетида бошқача ёзилган. Орфографик хатоларнинг саноғи йўқ. Масалан: М. Иҳтиёрова, Ш. Рузиохунов, А. Абдураҳманов, С. Хужаев ва бошқалар. Жумлаларда на вергул, на ҳарфий хатоларга эътибор берилган.

Иловада Исақова Н. дейилса, «Тошкент театрларида» программа-китобчасида Н. Исҳоқова деб ёзилган. Шунингдек, Р. Ҳамраев, баъзи жойда Р. Ҳамроев, М. Ихтиёрова — М. Иҳтиёрова, А. Абдураҳмонов — А. Абдураҳманов деб ёзилади.

Илова охирида «Театрнинг директори ўринбосари» дейилган. Бу жумла театр директорининг ўринбосари, деб ёзилса, мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Илова чиройли безатилган. Аммо унинг устидаги «Муқимий номли театр» жумласида, «Муқимий» деб ёзилиши одамнинг ғашига тегади. Бу мазкур программанинг ниҳоятда эътиборсизлик билан чиқарилаётганлигининг оқибатидир. Буни биз томошабинларга нисбатан ўта ҳурматсизлик, деб биламиз.

Абдулла ҲАСАНОВ,
«Ўқитувчи» нашриёти «Тарих ва география» бўлимининг редактори.
Хайринниса ҲАСАНОВА,
739-дорихона ассистенти.

● *Шаҳар «Главпочтамт» раҳбарлари диққатига!*

Кайфиятни эҳтиётлайлик!

Алоқа бўлими тобора юксалиб, фаровонлашиб бораётган ҳиётимизда жуда муҳим роль ўйнайди. Кундалик газеталар, журналлар, яқинларимиздан кутиладиган мактублар, байрамлар ва тантанали кунлардаги телеграммалар — ҳаммаҳаммаси ҳурматли почта ходимларининг йўлига маҳтал қилиб қўяди бизни.

Кўпгина почта ходимлари ўз вазифаларини яхши адо этиб, ҳурматимизни қозонишади. Афсуски, айрим пайтларда бунинг акси бўлади.

Редакциямизга келаётган кўплаб хатларда газетхонлар шаҳримизнинг турли алоқа бўлимларидан шикоят қилишади.

Кўпчилик умид билан обуна бўлгани, вақтли матбуот нашрини ўз вақтида ололмаётганини куйиниб гапиради. Бешқайрағоч массив, 1-тўқимачи проезди, 21-уйда яшайдиган Л. Хамидов шундай ёзади. «Мен «Тошкент оқшоми» газетасига обуна бўлган эдим, лекин уч-тўрт кунлаб келмайди. Баъзида унинг ўрнига «Тошкент ҳақиқати», «Ўзбекистон маданияти» каби дуч келган газетани ташлаб кетадилар.

Бир куни почтальонни кўчада учратиб, сабабини сўрасам, нима қилай «Тошкент оқшоми» газетаси етишмаяпти-да, дейди. Бу қанақаси? Ҳар ким ўзи истаган, ўзи ёзилган газетани ўқиши керакми? Ёки... 133-алоқа бўлимидаги ўртоқлар қачонгача ўз вазифаларига совуққонлик билан қарашар экан?»

Ж. Мўйсинов ҳам худди шу мазмунда хабар қилади. Октябрь массивида истиқомат қиладиган Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчиси С. Д. Ғафуров:

— Массивга янги кўчиб келганимизда 132-алоқа бўлимига ҳеч қандай эътирозимиз йўқ эди. Чунки, у пайтда на кўчаларда ном ва на уйларда номер бор эди. Ҳозир эса буларнинг ҳаммаси изига тушди. Энди обунани ўз уй адресимизга ёздирганмиз. Бироқ афсус... газета, журналларни бир неча кунлаб олмаймиз. «Шунча зарур экан, киоскалардан сотиб ола қолсангиз бўлмайдими?» дейишди менга алоқа бўлимига текширгани борсам. Барака топгурлар. ахир ҳамма мен истаган газета-журналлар бўлавермайди-да киоскада. Шунинг учун ҳам обуна бўлганман-да. Вақтида олиб бориб бера қолсангизлар нима бўлади, дедим. «Хўп, олиб борамиз!» дейишди. Лекин шу пайтгача ишлари эпақага келгани йўқ».

Чоштепада истиқомат қиладиган К. Собиров беш хил журнал, олти хил газетага обуна бўлганини, бироқ шу пайтгача улардан бирортасини ололмаётганини куйиниб ёзади. 162-алоқа бўлимидаги ўртоқлар ишларига шунчаям бепарво бўлишадими, дейди у норози бўлиб.

Шопайзқулоқда яшайдиган А. Носиров газеталарни ҳар куни ололмаётганини. икки кун, уч кунлигини қўшиб олиб келишаётганини ёзади. «42-алоқа бўлими бошлиқлари катта ёшдаги одамларни ишга оладилар. Натижада, бу одамлар ўзлари почта ташимайдилар-да, вазифаларини ўйинқароқ болаларга юклайдилар. Ўсмирлар эса, ўз хоҳишларича иш тутадилар», — дейди у.

Пенсионер Ёрмуҳамедов эса 69-алоқа бўлимидаги ўртоқларнинг ўз ишларига ниҳоятда совуққонлик билан қарашларидан шикоят қилади. У Тошовуздаги жиянларига саккиз килограммли посилка юборган экан. «Поезд билан икки суткалик, самолётда икки соатлик шу масофага посилка ўн саккиз кунда борипти. Бу қандайноинсофлик?!» — дейди ҳеч нарсага тушунолмай.

Тошкент қишлоқ хўжалиги институти, ўсимликлар кафедрасининг аспиранти Д. Тухлиев Самарқанд область, Жума станциясидан жуда зарур телеграммани йигирма кун деганда олади. Бу орада ундан хабар ололмай ташвишда қолган қариндошлари қимматли вақтларини сарфлаб, Тошкентга келиб кетадилар. «Шундай зарур пайтда кунимизга ярамаган алоқа бўлимининг нима кераги бор!» — дейди у. Н. Очилов ва яна кўплар адресларнинг чалкашиб кетаётгани, уларга бошқалар хати, газетаси келиб қолаётгани, ўзларининикини ололмай сарсон бўлишаётганини ёзади: «Бир бўлсин, икки бўлсин адашиш... наҳотки бу иш мунтазам давом этса... — дейди автор. 27-алоқа бўлимидаги ходимлар, аҳолига ҳалол хизмат қилиш кераклигини, вазифалари нимадан иборатлигини унутиб қўяётганга ўхшайдилар, афсус» — деб якунлайди хатини.

Кўриб турибсизки, келтирилган мисолларнинг ҳаммаси жуда ачинарли. Ҳақиқатда, алоқа бўлими ходимлари меҳнаткашларга жуда яхши кайфият ато этишлари ҳам, аксинча табиатларини ниҳоятда хира қилишлари ҳам мумкин. Ўйлаймизки «Союзпечать»даги ўртоқлар бу эътироз ва талабларни албатта инобатга олишади. Тез кунларда алоқа бўлимларининг ишлари батафсил кўриб чиқилиб, меҳнаткашнинг кайфияти бузилмайдиган бўлади.

НАВОИЙ ЦЕМЕНТИ УЧУН ХОМ АШЁ ТОПИЛДИ

Навоий шаҳрида Ўрта Осиёдаги энг катта цемент заводи қуриш КПСС XXIV съездининг янги беш йиллик планга доир Директивалари лойиҳасида кўзда тутилган. Тошкент «Химгеолнеруд» экспедициясининг геологлари ана шу заводда портланд-цемент ишлаб чиқариш учун керакли сланец конини шаҳар яқинидан топиб беришди. Цемент ишлаб чиқаришдаги энг муҳим хом ашёлардан бири бўлган ана шу цемент Харьковдаги «Южгипроцемент» институтида муваффақиятли равишда синовдан ўтди. Корхона лойиҳаси институтда тузилмоқда. Энди бу корхона маҳсулот ишлаб чиқариш учун хом ашё-гипс, оҳак ва сланец билан тўла-тўкис таъминланди.

Янги кон сланецларини синаш юзасидан ўтказилган ишлар уларнинг нодир ва қимматли сифатларини аниқлаб берди. Уларнинг таркибида сувнинг деярли йўқлиги, яъни одатдагидан йигирма баравар камлиги жуда муҳимдир. Бу ҳол жинсларни куйдириш печига ташлашдан аввал қуритиш ишига ҳожат қолдирмайди, кўп миқдордаги ёқилғини тежайди.

(ЎзТАГ).

Ўлкамиз янгиликлари

ПАРТИЯ ГРУППА ТАШКИЛОТЧИСИНИНГ ТАШАББУСИ

Чирчиқ электрохимия комбинатида шу кунларда сиёсий ахборотчилар анча кўпайтирилди. Бу ташаббус ишлаб чиқариш участкаларидан биридаги Нина Михайловна Гузенко бошлиқ партия группасининг қарори билан бошланди. Ана шу группа партия XXIV съездининг янги беш йилликка доир Директивалари лойиҳасини муҳокама қилиб, корхонанинг ҳамма коммунистларини ана шу муҳим ҳужжатни тушунтиришда бевосита қатнашишга чақирди.

Группа составидаги ўн тўққиз партия аъзоси халқ хўжалигини ва маданиятни ривожлантириш истиқболлари тўғрисида гапириб беришнинг ўзи билангина кифояланмаётир. Улар ҳар бир химикнинг беш йилликда ўзи қиладиган ишлар планини пухта ўйлаб кўриши борасида жон куйдирмоқдалар.

(ЎзТАГ).

ЖАНГЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

ТЕРМИЗ. Шеробод чўлқуварлари маҳаллий гарнизон солдат ва офицерлари ҳузурида меҳмон бўлишди. Ленин номли совхоз комсомол-ёшлар бригадасининг раҳбари, Ленин комсомоли мукофоти лауреати Абдусаттор Қурбонов ва унинг ўртоқлари ёш чўлқуварлар қандай яшаётганлиги ва меҳнат қилаётганлиги, партиянинг бўлажак съезди шарафига қандай меҳнат совғалари тайёрлаётганлиги тўғрисида сўзлаб бердилар.

Сўнгра Термиз шаҳар маданият уйи халқ театрининг артистлари жангчиларга концерт қўйиб беришди.

(ЎзТАГ).

Шаҳримиздаги 224-мактаб пионерлари «Доим тайёр!» маршига катта тайёргарлик кўрмоқдалар. Улар мактаб дирекцияси, шунингдек, октябрятларга яқиндан ёрдам кўрсатмоқдалар.

СУРАТДА: бош пионервожатий Дўстбек Хурсандов (ўнгда) пионер дружинаси аъзолари билан суҳбатда.

Р. Альбеков фотоси.

«КОММУНАР» ЗАВОДИНИНГ ҚУВВАТИ ИККИ ҲИССА ОРТДИ

АНДИЖОН. Ўтган беш йиллик давомида Андижон «Коммунар» механика заводининг қуввати икки баравар ортди. Бунга корхонани реконструкция қилиш туфайли эришилди. Бу ерда янги ишлаб чиқариш корпуси, иккита электропровод станцияси қурилди.

Шу йилнинг ўзидаёқ мамлакатнинг пахта тозалаш корхоналари ана шу заводдан беш миллион уч юз минг сўмлик маҳсулот олади. Булар — пахта ғарамларини механик равишда шамоллатадиган техникадан, вентиляторлардан, чанг тутгич станоклардан толани тозалаш учун ишлатадиган барабанлардан иборат. Бутун янги ускуналарни монтаж қилиш тамомлангач, ҳозирги беш йилликнинг охирига келиб, заводнинг қуввати яна бир ярим баравар ортади.

(ЎзТАГ).

Каналлар реконструкция қилинмоқда

НУКУС. Маркаўзак каналини реконструкция қилишга киришилди. Бу канал Қорақалпоғистонда йирик шоликор хўжалик — «Маданият» совхозининг шолипояларини сув билан таъминлайди. Канал реконструкция қилингандан кейин баҳор пайтида илгаригига қараганда сув бир ярим баравар кўпайиб, секундига 40 куб метрга етади.

«Майёб» ва «Қувониш жарма» каналлари ҳам тез орада созланади. Гидромеханизаторлар КПСС XXIV съезди шарафига суғориш шаҳобчаларини муддатидан илгари тайёрлаб қўйишга интилмоқдалар.

(ЎзТАГ).

ЮЗТА СПЕКТАКЛЬ

Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи маданият саройининг ҳаваскорлик ёш томошабинлар театри томошабинларга ўзининг янги постановкаси — Г. Шмелевнинг «Осон эмас» пьесасининг премьерасини намойиш қилди. Дўстлик, ўртоқлик ва ҳаққонийлик тўғрисида ҳикоя қилувчи янги спектакль томошабинлар томонидан қизғин кутиб олинди.

Беш йилдан бери ишлаб келаётган театрнинг ёш артистлари Фарғонанинг мактаблари, пионер лагерлари ва ишчи клубларида юзта спектакль кўрсатдилар.

(ЎзТАГ).

ТРАНСПОРТ ВА ЙЎЛОВЧИ

Ўзбекистон пойтахти чегараси йилдан-йилга кенгайиб боряпти. Эски районлар қайта қурилаяпти, янги проспектлар юзага келяпти, эгри-бугри кўчалар кенг, тўғри магистралларга айлантирилаяпти. Бир қарашда бу ўзгаришлар ҳаракат хавфсизлигини яхшиланишига олиб келиши керак. Лекин фактлар бунинг аксини кўрсатаяпти.

Мухбиримиз Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, подполковник П. Б. Бегельманга мурожаат қилиб автомобиль-йўл ҳодисаларига доир бир неча саволларга жавоб беришни сўради.

— Автомобиль-йўл ҳодисалари миқдори жиҳатидан ўтган 1970 йил аввалгилардан нимаси билан фарқ қилади?

— Аниқ рақамларга мурожаат қилишдан аввал, мен бошқа бир гапни айтмоқчи эдим. Сўзсиз, кейинги йилларда шаҳримиз кўчаларида транспорт ҳаракати шароитини яхшилаш йўлида катта ишлар амалга оширилди. Лекин бошқа бир факторни — шаҳримизда турли хил транспорт воситалари, биринчи навбатда автомобилларнинг кўпайиб бораётганлигини унутмаслик керак. Шаҳримиз кўчаларида бундан буён ҳам автомобиллар оқими ортиб боради.

Бу аҳвол кўча ҳаракатининг бевосита қатнашчиси бўлган йўловчи ва ҳайдовчи зиммасига катта масъулият юклайди.

Энди кишини қувонтирмайдиган баъзи фактларни айтиб ўтаман. Кейинги йилларда Тошкентда автомобиль-йўл ҳодисалари миқдори анча ортди. Ўтган йили бу миқдор 338 тага кўпайди, 1542 йўл ҳодисаси содир бўлиб, бунда 176 киши ҳалок бўлди ва 1657 киши шикастланди. Албатта, буни транспортлар миқдори ортиб бораётганлиги, ноқулай об-ҳаво шароити бўлганлиги билан ҳам тушунтириш ва яна бошқа ўнлаб сабаблар топиш мумкин. Лекин ҳаракат қоидасини бузувчи ҳайдовчи ва йўловчининг интизомсизлиги ҳамон бундай кўнгилсиз ҳодисаларнинг энг асосий сабаби бўлиб қоляпти.

— Ҳаракат қатнашчиларининг интизомлилиги билан йўл-транспорт ҳодисалари ўртасида қандай боғлиқлик бор?

— Бевосита боғлиқлик бор. Бунинг исботи учун ҳам рақамлар келтириш мумкин. Ўтган йили интизомга риоя қилмаслик натижасида ҳайдовчиларнинг айби билан 901 та ҳодиса, йўловчиларнинг айби билан эса 595 та ҳодиса рўй берди. Бу ҳодисаларда ҳар беш йўловчидан биттаси, ҳар 9 ҳайдовчидан биттаси кайф ҳолда эканлигини ачиниш билан қайд қилмасдан ўтолмаймиз.

Агар маст кишининг транспорт қатнайдиган йўлда пайдо бўлиши фақат унинг ўз ҳаётигагина хавф солса, рулда ўтирган ҳайдовчининг кайф бўлиши кўпгина кишиларнинг ҳаётига хавф солади. Бунда ҳайдовчи жамоатчилик учун катта хавф бўлиб қолади.

Ҳатто озгина миқдорда (8 граммдан 40 граммгача) спиртли ичимлик ичиш ҳам кишининг меҳнат қобилиятини пасайишига сабаб бўлади, унинг психологик ва физиологик ҳолатига таъсир қилади. Ҳайдовчи оз миқдорда спиртли ичимлик ичганда ҳам олдинда пайдо бўлган тўсиқларни сезиши 0,19 дан 0,29 секундгача пасаяди. Ҳисоб-китобларнинг кўрсатишича, машинани соатига 60 километр тезликда ҳайдаб бораётган ҳайдовчи тормозни 0,1 секунд кейинроқ босса, тормоз йўлига 1,5—2 метр қўшилади. Кишини босиб кетиш ёки хавфсизлик дистанциясига ва бошқа қоидаларга риоя қилмаслик учун мана шунинг ўзи етарли.

— Ҳайдовчилар состави билан дуруст тарбия ишлари олиб борилмаганлигини ўша корхона ёки ташкилот коллективи ва раҳбарлари виждонига ҳавола қиладиган бўлсак, кўчаларда автотранспорт оқими тобора ортиб бораётган ҳозирги шароитда хавфсизликни ошириш бўйича қандай тадбирлар амалга оширилаяпти?

— Биринчи навбатда кўча ҳаракати қоидаси такомиллаштирилаяпти, уни кўпчиликка маълум қилишнинг энг қулай методлари изланяпти. Жумладан, 1964 йилда қабул қилинган Қоида бироз ўзгартирилди ва 1971 йил 1 январдан у қайтадан кучга кирди.

Қоиданинг янги таҳриридаги 34-моддасида шаҳар ва бошқа аҳоли пунктларида барча турдаги автомототранспортлар учун энг юқори тезлик соатига 60 километр қилиб белгиланди. Бу тадбир транспорт оқими ҳаракатининг бир меъёрда бўлишини таъминлайди, машиналар бир-бирини қувиб ўтишини, йўллардаги кескин вазиятларни камайтиради.

Қоиданинг 34-моддасига эслатмада маҳаллий Советлар ўз қарорлари билан кўчалар ва йўлларнинг айрим участкаларида машиналар тезлигини соатига 80 километр қилиб белгилашлари ҳам мумкинлиги айтилган.

Қоиданинг 37-моддасида қатнов йўлда ҳаракат жараёнида транспортнинг қай ҳолда бориши аниқланган ва конкретлаштирилган. У ҳайдовчиларни транспорт воситаларини йўлнинг ўнг томонига яқинроқ, яъни бир қаторли ҳаракатда йўл чеккасига яқинроқ олиб юришга мажбур қилади. Кўп қаторли ҳаракатда эса биринчи навбатда ўнг қатордан фойдаланишни, ўртани ва чап томонни машиналарни қувиб ўтиш ва чап томонга бурилиш мақсадида қайта тизилиш учун махсус автомобилларга қолдиришга мажбур қилади. Ҳайдовчилар бир йўналишда ҳаракат қилаётиб, ўнг томон бўш тургани ҳолда чап томонни эгаллаб олмасликлари керак.

46-моддада борилаётган қаторда фақат чап томондан чиқиб, қувиб ўтишга руҳсат берилади ва яна шундай дейилади: айрим шароитларда олдинда бораётган машина ҳайдовчиси чапга қайрилиш ҳақида сигнал берганда ва бу ишни амалга оширишга киришганда орқадаги машина ҳайдовчиси ўнг томондан ҳам қувиб ўтиши мумкин. Бу тормоз бериш миқдорини ва транспорт оқими тезлигини мажбуран пасайтиришни камайтиради. Лекин шу билан бирга ўнг томондан кўриш қийинроқ бўлгани учун, бу томондан қувиб ўтиш мураккаброқ эканлигини эсда тутиш керак. Фақат олдинда бораётган автомобилнинг қайрилаётганлигига қатъий ишонч ҳосил қилгандагина ўнг томондан қувиб ўтиш мумкин.

Ҳайдовчи қувиб ўтишга киришишдан аввал олдинда бирон бир тўсиқ йўқлигига ва ўз ҳаракати билан бошқалар учун хавф юзага келтирмаслигига ишонч ҳосил қилиши керак. Қувиб ўтишнинг бошидан охиригача қайрилиш сигнали берилиши ва қўшимча чора сифатида мумкин бўлган жойда товуш сигнали берилиши, масалан, қоронғуликда, рўпарада машина келмаётганда эса чироқни мунтазам ўчириб ёқиш керак.

Модданинг «б» пунктига аниқлик киритилган. Янги таҳрирда машина қатордан чиқиши билан олдинда бораётган транспорт ҳайдовчиси чапга бурилиш ҳақида сигнал берса, машинани қувиб ўтиш таъқиқланади. 46-моддада кўрсатилган ўнгдан қувиб ўтиш бундан мустасно.

— Маълумки, авария қилинишида айбдор бўлган ҳайдовчи жиноий жавобгарликка тортилади. Лекин юқорида сиз 595 та йўл ҳодисаси йўловчиларнинг айби билан содир бўлганлигини айтдингиз. Бундай йўловчиларнинг зиммасига тушадиган масъулият қандай?

— Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 1968 йил 25 июлдаги Фармонида ҳаракат қоидасини қўпол равишда бузувчи пиёдалар жазоланиши кўзда тутилган. Уларга 10 сўм миқдорида жарима солинади. Шунга қарамасдан тез бораётган автомобиль олдида йўловчиларнинг тўсатдан пайдо бўлиш ҳоллари оз эмас. Бу каби йўловчиларнинг кўпчилиги агар ҳайдовчи қора курсига ўтиришни истамаса машинани албатта тўхтатади, деган ғоят аҳмоқона бир хаёл билан автотранспорт оқимини кесиб ўтишга журъат қиладилар. Ҳайдовчилар ҳам олдинда йўловчи пайдо бўлиб қолса, инсонпарварлик нуқтаи назаридан машинани бир амаллаб тўхтатишга ҳаракат қиладилар ёки уни кескин буриб нонлож авария қиладилар, бунда баъзан ўзлари ҳам қурбон бўладилар. Карл Маркс кўчасида, Сквер яқинида катта тезликда келаётган троллейбус олдида «Узгазнефтопромстрой» нинг дурадгори В. Никушкин маст ҳолда тўсатдан пайдо бўлиб қолади. Троллейбус ҳайдовчиси пиянистани уриб юбормаслик учун авария қилишга мажбур бўлди. «ГАЗ-69» автомашинасининг ҳайдовчиси ёғ-мой комбинати ишчиси, кўча ҳаракати қоидасини қўпол равишда бузган М. Даниловнинг ҳаётини сақлаб қоламан деб, машинасини қарши томондан келаётган автомобилга олиб бориб урди.

Биз юқорида катта ёшдаги, кўча қоидасини онгли равишда бузувчилар ҳақида гапирдик. Эндиликда болаларга ҳам катта эътибор бериш керак. Болаларнинг транспортдан жароҳатланиши жуда жиддий тус олиб кетаяпти. Фақат ўтган йилнинг ўзида йўл-транспорт ҳодисалари натижасида 16 ёшгача бўлган 367 бола шикастланди, улардан 43 нафари ҳалок бўлди.

Болаларнинг ҳаракат хавфсизлиги қоидаларини билмасликлари, қаровсиз қолишлари ва улар ўртасида кўча ҳаракати қоидаларини пропаганда қилишнинг паст даражада эканлиги болалар билан бўладиган йўл-транспорти ҳодисаларида асосий сабаб бўлиб қоляпти. Афсуски, Тошкентдаги ўрта мактабларда кўча ҳаракати қоидаларини ўрганишга етарли эътибор берилмайди.

Ҳозир мамлакатимизда кўча ҳаракати қоидаларини болалар ўртасида пропаганда қилишнинг энг таъсирчан воситаларидан бири — транспорт майдончалари ва автошаҳарчалар кенг ривожланаяпти. Лекин ишнинг бу формасига биздаги халқ маорифи органлари пионер уйлари ва саройлари, ЖЭКларда эътибор берилмаяпти. Аслида эса бу масалани қараб чиқиш ва қисқа муддатда ҳал қилиш, шаҳар ва район болалар боғларида, паркларда велосипедларни ва педалли автомобилларни прокатга бериш йўли билан ҳаракат хавфсизлиги майдончалари юзага келтириш пайти келди. Мамлакатимиздаги бошқа шаҳарлардаги тажриба ҳам шуни тақозо қиляпти.

— Транспортнинг техника ҳолати ва йўл ҳолати ҳаракат хавфсизлигида қай даражада роль ўйнашини гапириб ўтиш ортиқча. Лекин бу масалага ҳамиша ҳам зарур бўлган даражада эътибор бериладими?

— Афсуски йўқ. Қор қалин ёққанидан кейин шаҳримизда қўшимча 19 авария юз берди. Бунга кўчалар ўз вақтида ва сифатли тозаланмаганлиги сабаб бўлди.

Транспортнинг техника ҳолати ҳақида гапирадиган бўлсак, автомобилни техник жиҳатдан яхши созламасдан рейсга чиқиши ҳоллари ҳақида кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Бундай кўнгилсиз ҳолларнинг бўлмаслиги учун транспорт воситаларининг техника ҳолати масаласи ҳамиша корхона ва ташкилотнинг раҳбарлари, инженер-техниклари ва бевосита машинадан фойдаланадиган ҳайдовчиларнинг диққат марказида бўлиши лозим.

Давлат автомобиль инспекцияси ҳар йили автомобиллар, автомобиль шатаклари, прицеплар, мотоцикллар ва мотороллерларнинг техника кўригини ўтказади. Биз ҳозир навбатдаги мана шундай техника кўригини ўтказиш арафасидамиз. Бу кўрик шу йилнинг мартидан май ойигача бўлган муддатда ўтказилади.

Шунинг учун ҳам автомобиль хўжаликлари, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари ҳамда шахсий автомобиль эгалари ўз ихтиёрларидаги автотранспортнинг техника ҳолатини яхшилашлари ва уни ўз вақтида кўрикка тақдим қилишлари лозим.

ЯХШИ ФАЗИЛАТЛИ КИШИЛАРИМИЗ

Ширинсуханлар

НУРОНИЙ бир отахон дорихона эшигини очиб, зинадан пастга тушди.

— Ассаломуалайкум, келинг, — хушмуомалалик билан қарши олди Мақсумахон уни, — дори керакми, отахон?

— Ҳа, болам, дорига келдим.

— Овора бўлибсиз-да, набираларингизни юборсангиз ҳам бўларди-ку.

— Набиралар ўқишда, қизим, инайкейин ўзим ҳаволаниб келай дедим-да.

Мақсумахон чол узатган рецепт қоғозни олиб, ўқиди.

— Сизга алоэ деган дори керак экан, ота, — деди у. — Анови ўриндиқда бир оз ўтириб туринг, ҳозир тайёрлатиб бераман.

Мақсумахон ичкарига кириб дорини тайёрлаб беришни айтди-да, яна қайтиб иш жойига чиқди. Шу вақт ичида беш-олти киши тўпланиб қолди.

— Қани, опажон, сизга нима дори керак?

— Уйқу дорини кўп ичманг, ўрганиб қолишингиз мумкин.

— Пахта, бинт дейсизми? Бемалол, ҳаммаси бор.

Дорихонага кириб келган ҳар бир киши Мақсумахон Содиқованинг ширин ва ўта ёқимли муомаласидан беҳад хурсанд бўлишади. Бетоб ёки тиши оғриган киши бу дорихонага кирса, Мақсумахон кўрсатган илтифотдан мамнун бўлиб чиқиб кетади.

СУРАТДА: Мақсумахон СОДИҚОВА.

Тайёр дорилар бўлимининг бошлиғи Зуҳра Мажидовадан ҳам ҳамма хурсанд. У ўн икки йилдан бери шу дорихонада ҳалол ва сидқидилдан ишлаб келяпти. Зуҳра бу ерга дори-дармон олгани келган ҳар бир кишининг ҳожатини чиқариш учун ҳаракат қилади.

— Бизда баъзи дорилар бўлмай қолса, қайси дорихонада борлигини дарров аниқлаб айтамиз, — дейди Зуҳра Мажидова. — Шошилинч керак бўлган дориларни рецепт билан тезда тайёрлатиб берамиз.

Дорихона мудири Абдулла Султонов ҳузурига кирдик. У ўз ходимларининг ишбилармонлигини, сидқидилдан меҳнат қилишларини хурсанд бўлиб гапирди.

— Дори тайёрлаш заргарнинг ишидан ҳам оғир, — деди у. — Мамлакат Исматова ўн беш йилдан бери дори тайёрлаш ишини аъло даражада бажариб келяпти. Контролёр М. Саъдуллаева рецептларни қабул қилиб олиб, беморларга керакли дорини тез тайёрлатиб беради. Ходимларимиздан З. Юсупов, Т. Усмоновлардан ҳамма хурсанд.

Октябрь районидаги 12-дорихонада ана шундай сидқидил ва ширинсухан кишилар ишлайди. Бу ерда Т. Усмонов ва А. Қаюмовлар туни билан навбатчиликда туришади. Кечаси истаган пайтда дори харид қилиш мумкин.

Дорихонанинг шикоят ва таклифлар дафтарини кўрдик. Унда ўнлаб кишилар Зуҳра Мажидова, Мақсума Саъдуллаева, Мақсумахон Содиқова, Турсун Усмоновлардан беҳад хурсандликларини ёзиб кетишган.

Ўз касбининг устаси, ширинсухан ва меҳнаткаш дорихона ходимларига одамларга яна ҳам яхши хизмат қилишларида муваффақиятлар тилаймиз.

Т. АШРАФХОНОВ.

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

Катта аҳамиятга эга ҳужжат

БЕРЛИН. (ТАСС). СССР Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги беш йиллик планига доир КПСС XXIV съезди Директивалари лойиҳаси Германия Демократик Республикасида катта таассурот қолдирди ва шу кунларда мамлакат жамоатчилиги шу ҳужжатнинг чуқур таассуроти остида яшамоқда.

Германия Бирлашган социалистик партиясининг VIII съездига тайёргарлик бошланганлиги муносабати билан ўтказилаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида ҳам Директивалар лойиҳаси муҳокама қилинмоқда. Германия Бирлашган социалистик партиясининг аъзолари коммунизм қураётган совет халқининг муваффақиятлари бутун социалистик давлатлар ҳамдўстлигининг, шу жумладан, Германия ишчи-деҳқонлар давлатининг ҳам қудратли бўлиши ва муваффақиятли ривожланиши учун гаров эканлигини таъкидламоқдалар.

Магдебургдаги Эрнест Тельман номидаги оғир машинасозлик заводи пўлат эритиш цехининг партия группаси секретари Георг Хальман Германия Демократик Республикасининг Совет Иттифоқи билан ҳамкорлигини янада ривожлантирмоқ учун Директивалар лойиҳаси катта аҳамиятга эга эканлигини уқдириб ўтди. «Шу сабабли биз—деди у, —бизга қардош мамлакат ўзининг бутун кучини КПСС XXIV съездига тайёрланишга сарфланаётган бир пайтда, айниқса, яхшироқ меҳнат қилишимиз лозим».

Лейпциглик ёш ўқувчи қиз откриткага ҳавас билан қизил атиргул расмини солмоқда. Германия Демократик Республикасининг минглаб ўқувчилари ўз ота-оналарининг изидан бориб, қамоқда азоб чекаётган америкалик жасур коммунист, негрлар ҳуқуқи учун толмас курашчи Анжела Дэвисга ўз мактубларини йўлламоқдалар.

АДН—ТАСС фотоси.

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ КУНЛАР

БРАТИСЛАВА. (ТАСС). Ясловские Богунницида қурилаётган Чехословакиядаги биринчи атом электр станциясида ҳамма системалар комплекс синовдан ўтказилмоқда. Шу синовлар тугагач, қурилишнинг якунловчи босқичига — реакторни ишга туширишга ўтилади.

Электр станция асосий блокларининг муваффақиятли монтаж қилинганлиги шу йилнинг охирларига бориб саноат токи олиш имконини беради.

ЧССРдаги 150.000 киловатт қувватга эга бўлган биринчи атом электр станцияси Чехословакиянинг ўзида қазиб олинаётган табиий уран негизида ишлайди. Электр станция Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилмоқда. Машина-ускуналарнинг кўп қисмини, шунингдек, дастлабки вақтларда зарур бўладиган ёқилғини ҳам Совет Иттифоқи етказиб беради.

Темир йўл магистрали қурилмоқда

ПХЕНЬЯН. Корея Халқ Демократик Республикасининг Шарқий қисмида жойлашган Канвон вилоятида Ичхон билан Сепхо ўртасида тез суръатлар билан янги темир йўл қурилмоқда. Шу йўл ишга туширилиши билан халқ Кореяси шарқий қирғоқни ғарбий қирғоқ билан туташтирадиган иккинчи темир йўл магистралига эга бўлади.

Қурилиш ёшларнинг зарбдор қурилиши, деб эълон қилинди. Республиканинг ҳамма томонидан ёшлар темир йўлни қуришга келишди. Ёш бинокорлар зўр ғайрат билан ишламоқдалар, олти йилликнинг биринчи йилини улар ишлаб чиқаришда янги муваффақиятлар билан нишонлашга қарор қилдилар.

Корея Халқ Демократик Республикасининг темир йўл транспортида янги магистраллар қуриш билан бир вақтда энг муҳим йўлларни электровоз ёки тепловоз билан таъминлаш ишлари ҳам олиб борилмоқда.

«ҚАМОҚҚА ТУШИБ ҚОЛГАН МИЛЛАТ»

ЛОНДОН (ТАСС). «Гардиан» газетаси Грециядаги ўз махсус мухбирининг бу мамлакатда полициячилар террори авж олиб кетганлигини ҳикоя қилувчи мақоласини «Турмага тушиб қолган миллат» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

Кейинги ойлардаги воқеалар, деб ёзади мухбир, «қонунни лоақал оз-моз бўлса ҳам эслатувчи нарсаларнинг ҳаммаси Грецияда сурбетлик билан йўқ қилиб ташланганлигини» яна бир марта яққол кўрсатиб турибди. Масалан, бултур ноябрь ойида Греция маъмурлари сиёсий рақибларни қамоққа олишни яна бошлаб юбордилар. Ўшанда 150 га яқин киши қамоққа олинди. Уларни нима сабабдан айбланаётганликларини айтмай шу вақтгача турмаларда сақламоқдалар.

Сиёсий маҳбусларнинг оила аъзолари оғир аҳволга тушиб қолди. Улар ҳар қачон ишдан ҳайдалишлари мумкин, аммо янгидан иш топишнинг сира иложи йўқ.

Грециядаги режим, деб ёзади мухбир, аҳолини қўрқитиш учун турли методларни ишлатмоқда. Озми-кўпми одамлар тўпланадиган жойларнинг ҳаммасида, барча муассасаларда полицияларга хабар етказиб турадиган чақимчилар жойлаштирилган.

СУРАТДА: камерунлик ёш рассом Паскаль Кентак. У ўз асарлари билан ҳозирги замон Африка маданияти қурилишига ўз ҳиссасини қўшмоқда. Ҳозирга қадар Паскаль Кентак ўнга яқин виставкаларда иштирок этди. Бу виставкалардан тўрттаси махсус унинг ижодига бағишланган эди.

В. Корочанцев фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

УРУШНИ ИСТАМАЁТИРЛАР

ПАРИЖ. (ТАСС). «Франс-суар» газетасининг Вашингтондаги доимий мухбири Де Сегонзак бундай деб ёзади: «Жиддий дард Америка армиясининг силласини қуритмоқда. Интизом йўқлиги, буйруқларни бажаришдан бош тортилаётганлиги, бангилик ва ирқчилик кенг тарқалганлиги бу дарднинг нишоналаридир. Буларнинг ҳаммасига Вьетнамдаги уруш сабаб бўлмоқда».

Америка солдатлари энди Вьетнамда урушишни истамаётирлар. Бутун-бутун бўлинмаларнинг жангга боришдан бош тортиши, душман билан тўқнашишни истамаганлиги ва вертолётлар қачон келиб бизни олиб кетади, деб солдатларнинг бепарво кутиб ўтиришлари сингари ҳоллар кўпайиб кетди. Олий офицерлар солдатларнинг худди тинч вақтдагидек икки бармоқларини «В» (лотинча) ҳарф шаклида кўтариб салом бераётганликларини кўргач қаҳр-ғазаблари ошиб бўғилмоқдалар. Партизанлар ўт очиб турган томонга офицерлар солдатларни боришга мажбур қилганларидан кейин солдатлар офицерларни отиб ўлдирмоқдалар. «Уруш ичида уруш» деб аталган бундай ҳоллар ҳам кўпайиб кетди. Америка базаларидан бирида солдатлар ўз офицерларидан икки киши жангда ўлдирилганлигини эшитиб хурсанд бўлганларидан чапак чалиб юборишди.

Бангилик авж олганлиги, деб ёзади Дэ Сегонзак, Вьетнамдаги Америка армияси сафларини «ҳақиқатдан ҳам ҳолдан тойдириб қўйди». Америка ҳарбий хизматчиларининг 70 процентга яқини марихуана чекишга одатланиб қолган. Героин истеъмол қилувчилар ҳам кўпайиб кетди. Жанубий Вьетнамдаги «қора бозор»да героин ошкора сотилмоқда. Беш ой ичида Америка ҳарбий хизматчиларидан 114 киши наркотикларни ҳаддан ташқари кўп истеъмол қилаверганлиги учун ҳалок бўлди.

Америка армиясида ирқчилик ҳам кучайиб бормоқда. Жанубий Вьетнам партизанлари ҳаракат қилаётган зоналарда оқ солдатлар алоҳида, қора солдатлар алоҳида жойларига кириб яширинадилар. Негр солдатлар бир-бирлари билан «Қора қоплонлар» партияси аъзоларининг одати бўйича муштларини кўтариб саломлашадилар.

«Вьетнамдаги уруш Америка солдатларининг қон томирларини ишдан чиқараётган бамисоли заҳар бўлиб қолди», — деб ёзади «Франс-Суар» газетаси.

ҲИНДИСТОН ҲУКУМАТИНИНГ ФИКРИ

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ҳиндистон ташқи ишлар министрлигининг расмий вакили Ҳиндистон ҳукуматининг фикрини изҳор қилиб, бундай деди: Англиянинг Жанубий Африка режимига қурол-яроғ етказиб бериши «Жанубий Африкадагина эмас, Ҳинд океани районида ҳам умумий тинчликка ва халқлар хавфсизлигига бўлган таҳдидни кучайтиради».

Англиянинг яна қурол-яроғ етказиб бера бошлаши, деб таъкидлади расмий вакил, Жанубий Африка Республикаси ирқчилар ҳукуматини ва Жанубий Родезиядаги қонунга хилоф ирқчилар режимини мустаҳкамлашга ёрдам беради, шунингдек, Португалиянинг Ангола ва Мозамбик халқларига зулмини кучайтиради, холос.

СТУДЕНТЛАРНИ СУД ҚИЛМОҚДАЛАР

ПАРИЖ. Португалиянинг Коимбра шаҳри маҳаллий университетида таълим олаётган беш студент суд қилиняпти. Судланаётган студентлар бундан бир неча кун бурун Коимбрада полициячилар билан бўлган тўқнашувда қамоққа олинган эдилар. Полициячилар Лиссабонда анголалик ўнта ватанпарварнинг суд қилинишига норозилик билдириб йиғилиш ўтказмоқчи бўлган студентларга қаршилик кўрсатдилар.

«ОЖИЗ БЎЛИБ ҚОЛМОҚДАМИЗ»

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Телевизор экранида металл уюмлари кўзга ташланади: Лаос тепасида уриб туширилган Америка вертолётларининг қолган-қутгани мана шу. Ҳалок бўлган Америка учувчиларининг жасадлари, булар битта-иккита эмас, жуда кўп. Ярадорлар ётган носилкалар, паға-паға чанг, саросималик... Мана шуларнинг ҳаммаси телевизор экранида кўриниб турибди.

Лойга булғанган Америка учувчиси вертолёт қандай қилиб ерга ағдарилиб тушганлигини ўз кўзи билан кўрганлигини ҳикоя қилиб бермоқда. «Ўтган жума кунининг ўзидагина,—дейди у, биз олти вертолёт йўқотдик. Ердан туриб бизни шу қадар қаттиқ ва мерганлик билан ўққа тутишяптики, бундай шароитда бирор иш қилишга ожиз бўлиб қолмоқдамиз..»

Си-Би-Эс телевизион компанияси мухбирининг куни кеча сўнгги ахборот программасида кўрсатган репортажи мана шундай бошланади.

Си-Би-Эснинг воқеалар бўлаётган жойдан олиб кўрсатган репортажи бетараф Лаосга қарши қилинган қуролли интервенцияда Америка агрессорлари бевосита қатнашаётганлигини кўрсатувчи яна бир ҳужжатли далил бўлди.

Бироқ бу ҳарбий авантюра Лаоснинг ватанпарвар кучлари устидан осонгина ғалаба қозонишни умид қилган Америка ҳарбийларига жуда қимматга тушаётганлиги кўриниб турибди. Си-Би-Эс мухбирининг айтишига қараганда, Лаосдаги операциялар бошланганидан бери ўтган икки ҳафта ичида АҚШ ҳарбий ҳаво кучлари бу мамлакатда «бир қанча ўнлаб вертолётлар» йўқотди.

И. С. ТУРГЕНЕВ

Рус классик ёзувчилари ижодидан

Уч портрет

Ҳикоя

Шу куни кечқурун Юдич қўрғондаги иморатнинг зичасида ўтирарди. Одамлар уни ўраб олишган, унга раҳм-шафқат қилишар, тўра шаънига таъна тошларини отишар эди.

— Бўлди, қўйинглар, чироқларим, — деди у охири, — бас... нима қиласиз уни койиб? Тўранинг ўзи ҳам балки қилмишидан пушаймондир...

Шу можародан кейин Василий оғаси билан юз кўрмас бўлиб кетди. Иван Андреевич уни кўрмай, юрагида дард-алам билан оламдан ўтди. Бундай кунни худо ҳеч қайсимизнинг бошимизга солмасин. Василий Иванович бўлса бу орада сайру саёҳатларга чиқар (?), ўз билгича кўнгил очар ва пулни совурар эди. Бу пулларни қандай топганини айтолмасам керак. У Бурьсе исмли уддабурон, фаҳм-фаросатли бир французни хизматкор қилиб олганди. Француз уни жон-дилидан яхши кўрарди, унинг беҳисоб қинғир ишларида кўмакдош эди. Очиғи, аждодимнинг барча кирдикорларини батафсил ҳикоя қилиш ниятим йўқ, иқрорман, у ҳеч балодан қўрқмайдиган довюрак, тегирмонга тушса бутун чиқадиган туллак, ўлгудек зол, зеҳни баланд, зукко одам эди. Шу боис бу саёқнинг энг казо-казо оқсуяклар орасида ғоятда обрў-эътибори зўрлигига ҳечам ажабланмайман.

Отасининг вафотидан сўнг кўп ўтмай у ҳар қанча уддабуронлигига қарамай қўлга тушиб қолади. Номуси булғанган эр уни дуэлга чақиради. У қилич билан рақибини оғир ярадор қилади ва пойтахтни тарк этишга мажбур бўлади; унга ўз мулкидан ҳеч қаёққа чиқмай яшашни буюришади. Жаноблар, пойтахтда шоҳона ҳаёт кечиришга ўрганиб қолган бу кимсанинг ўз диёрига қандай кайфиятда қайтганини сиз осонгина тасаввур қилишингиз мумкин. Айтишларича, у йўлйўлакай бот-бот файтондан чиққан ва қор устига мук тушиб зор-зор йиғлаган. Лучиновкада уни аввалги хушчақчақ, дилкаш Василий Ивановичга сира ўхшатишолмайди. Василий Иванович ҳеч ким билан гаплашмас, эрталаб овга кетиб, кечқурун қайтар, онасининг журъатсизгина эркалашларидан ошкора оғринар, укаларини ва уларнинг хотинларини аямай масхара қилар эди.

Дарвоқе, сизга ҳали Ольга Ивановна ҳақида ҳеч нарса демадим, чоғи. Уни Лучиновкага эмадиган чақалоқ пайтида олиб келишди: оз бўлмаса йўлда ўлиб қоларкан. Ольга Ивановна таъбир жоиз бўлса худонинг ва бегона ота-онанинг паноҳида тарбия олди... Тан олиш керакки, Иван Андреевич ҳам, Анна Павловна ҳам унга худди ўз қизларидек мурожаат қилишарди. Ольга Ивановнанинг қалбида Василий Ивановичнинг юрагида баралла ёнадиган ўтнинг заиф учқуни яширинган эди. Бинобарин, Иван Андреевичнинг ҳақиқий фарзандлари ота-оналарининг ғалати, унсиз нифоқларининг сабаби тўғрисида ўйлашни ҳам хаёлларига келтирмасдилар. Ольгани эса ёшлик чоқлариданоқ Анна Павловнанинг аҳволи ташвиш ва изтиробга солар эди. Василий сингари у ҳам мустақилликни севар: ҳар қандай сиқув нафратини қўзғатар эди. У саховатпешаси бўлмиш муштипар кампирга астойдил меҳр қўйган, Лучиновни эса кўргани кўзи, отгани ўқи йўқ эди. Дастурхон устида ўтирганларида унга кўпинча шундай хўмрайиб қарардики, ҳатто овқат тортаётган хизматкорнинг ҳам юраги шиғ этиб кетарди. Иван Андреевич бундай ёвқарашларни пайқамасди, зеро у ўз оила аъзоларига заррача ҳам эътибор бермасди...

Аввалига Анна Павловна Ольгадаги бу нафрат ҳиссларини сўндиришга уринди, бироқ унинг баъзи дадил берган саволларидан кейин чор-ночор бутунлай жим бўлди-қўйди. Иван Андреевичнинг фарзандлари Ольганинг бошидан сув ўгириб ичишарди. Кампир ҳам гарчи лоқайдлик билан бўлсада, уни севарди.

Азалий ғам-ғусса бу шўрлик аёлда қувноқлик ва ҳар қандай кучли ҳиссиётни маҳв этган эди; Василийнинг қанчалар ширинсухан, хуштакаллуф эканлигини шундан ҳам равшан кўрса бўладики, у астойдил севишга ҳатто ойисини ҳам мажбур қилди. У вақтларда фарзандлик меҳр-муҳаббатини изҳор қилиш расм эмасди, шу боисдан Ольга гарчи кечқурунлари хайрлашаётганида ҳурмат-эҳтиром билан Анна Павловнанинг қўлини ўпса-да, унга сиғинишга тайёр эканлигини ошкор қилмаганига ажабланмаса ҳам бўлади. Ольга ўқиш-ёзишни чалакам-чатти биларди. Орадан йигирма йил ўтгандан кейингина рус қизлари маркиз Глаголнинг саргузаштлари, Алексейнинг Фанфан ва Лолита, ёки ўрмондаги кулба сингари романларини ўқишга киришдилар; клавикорд чалишни, бир замонлар жуда машҳур бўлган мана бу:

Эркак зоти бизларга
Пашша каби ёпишар ва
ҳоказолар,

деган ашулани ўргана бошладилар. Аммо етмишинчи йилларда (Ольга Ивановна 1757 йилда туғилган) бизнинг қишлоқ гўзаллари бу мўъжизалардан тамомила бехабар эдилар. Уша замондаги рус қизини ҳозир тасаввур қилишимиз амри маҳол; рост, бувиларимизга қараб Екатерина давридаги ойимпошшаларнинг қанчалик саводхон эканлигини аниқлашимиз мумкин; бироқ қани айтинг-чи, уларнинг ёшликдаги фазилатларидан қай бири узоқ умрлари давомида секин-аста вужудларига сингганини қандай ажратиб бўлади?

Ольга Ивановна яққол русча талаффуз билан французчада чала-чуппа сўзлашарди; у маҳалда муҳожирлардан ному нишон йўқ эди. Қисқаси, ҳар қанча яхши фазилатларига қарамай, у росмана саҳройи эдики, соддадиллигига бориб, ножўя иш қилган битта-яримта оқсочни ўз қўли билан бир неча бор жазолаган эди...

Василий Иванович келишидан бир мунча вақт илгари Ольга Ивановнани хушфеъл ва инсоф-диёнатли Павел Афанасьевич Рогачев деган қўшни йигитга фотиҳа қилишган эди. Бу йигит жаҳл деган нарсанинг кўчасидан ўтмаган эди. Қўли остидаги одамлари унга итоат этишмасди, баъзан шўрлик Рогачевни тушликсиз қолдириб катта-кичик баб-баравар кетиб қолишарди. Бироқ унинг оромини ҳеч нарса бузолмасди.

Ёшлигиданоқ у бақалоқ, лавашанг эди, ҳеч қаерда хизмат қилмаганди, черковга қатнашни ва клирос чалишни хуш кўрарди. Манави хушрўй, думалоқ чеҳрага бир назар ташланг, жаноблар, осуда, жозибали жилмайишга разм солиб қаранг... Чиндан ҳам қалбингиз шодликка тўлмадими? Унинг отаси бир замонлар Лучиновкага келиб турар экан, байрамларда Павлушани ҳам олиб келаркан. Кичкина Лучиновлар унга ҳеч кун беришмас экан. Павлуша ўсиб-улғайгач, Иван Андреевичнинг олдига ўзи келадиган бўлибди. Ольга Ивановнани севиб қолиб, шахсан ўзидан эмас, валенеъматларидан унинг қўлини сўрабди. Валенеъматлар рози бўлишибди. Рогачев ёқадими, йўқми, деб Ольгадан сўрашни хаёлларига ҳам келтиришмабди. У пайтлар бувимнинг айтишича «бунақа ортиқча дахмазалар йўқ экан». Бинобарин, кўп ўтмай Ольга ўз каллиғига кўникиб қолибди. Бўш-баёв локсор бу одамни яхши кўрмасликнинг иложи йўқ экан. Рогачев ҳеч қандай махсус тарбия олган эмас экан, французча фақат «бонжур» деган сўзни биларкан ва дилида буни уятли сўз деб ўйларкан. Қандайдир ҳазилкаш французча қўшиқ деб унга мана буларни ўргатган экан: «Сонечка, Сонечка! Мен сизни севамаи».— Кайфи чоғ вақтларда ҳамиша шу қўшиқни хиргойи қиларкан. Унинг отаси ҳам таърифга сиғмас оқ кўнгил одам экан; мудом узун нанка сюртук кийиб юраркан ва ким нима деса жилмайиб тасдиқларкан. Фотиҳа ўқилгач, ота-бола Рогачевларнинг пайтаваларига қурт тушиб қолибди; уйларини тузатишибди, ёнига ҳар хил иморатлар солишибди, ишчиларнинг кўнглини овлашибди, арок қуйиб беришибди. Қурилиш ишларини қишга довур битиролмаганлари сабаб бўлиб тўйни ёзга қолдиришибди. Ёзда Иван Андреевич вафот этгач, келаси баҳорга суришибди; қишда Василий Иванович келибди. Унга Рогачевни таништиришибди, Василий уни илтифотсизлик билан совуккина қарши олибди, кейинчалик эса ўзининг такаббурона муносабати билан уни шу қадар юрагини олиб қўйибдики, бояқиш Рогачев уни кўрганда дағ-дағ қалтираб, нафаси ичига тушиб кетаркан ва чор-ночор тиржаяркан. Бир сафар Василий оз бўлмаса унинг ҳаётига зомин бўлай дебди. Рогачевга, гаров боғлашамиз сиз тиржаймай туролмайсиз, деб шарт қўйибди. Бечора Рогачев азбаройи довдираб қолганидан йиғлаб юбораёзибди, бироқ чиндан ҳам унинг тер босган юзидан бемаъни, зўрма-зўраки кулги аримабди! Василий эса рўмолчасининг учини бамайлихотир ҳимарганча унга нафрат билан қараб турибди. Василийнинг келганидан Павел Афанасьевичнинг отаси ҳам хабар топибди ва «обрўсини сақлаб» бир неча кун ўтгач, «қадрдон юртига қайтган азиз меҳмонни табриклагани» Лучиновкага жўнади. Афанасий Лукич яқин-йироқда гапга чечан деб ном чиқарган эди, у узун ва тагдор гапларни тутилмасдан китобий сўзлар қўшиб равон гапирар эди. Ҳайҳот! Бу сафар чуви чиқди-қолди, ўғли Павел Афанасьевичдан ҳам баттар хижолат чекиб, нимадир деб ғўлдиради. Умри бино бўлиб оғзига арок олмаса-да, дадил бўлиш учун бир рюмка ичди (у келганда Василий нонушта қилаётган эди), ўзини эркин тутиб томоқ қирмоқчи бўлган эди, ғиқ этган товуш чиқмади томоғидан. Уйларига кетишаётганда Павел Афанасьевич отасининг қулоғига шивирлаб: «Нима бўлди, дада?» деб сўради. Афанасий Лукич хуноби ошиб, шивирлаб жавоб берди: «Сўрама!»

Рогачевлар Лучиновкага орасира келадиган бўлиб қолишди. Дарвоқе, Василий фақат уларнинггина ўтакасини ёргани йўқ; уларнинг хотинларигина эмас, ҳатто Анна Павловна ҳам уни кўрса юраги сиқилиб, беихтиёр ўнғайсизланар эдилар... Улар ундан ўзларини олиб қоча бошладилар; Василий буни пайқади-ю, бироқ уларга бўлган муносабатини ўзгартиришни истамади. Аммо навбаҳор чоғи у тўсатдан ўзгарди, яна аввалгидек ширинсухан, дилкаш бўлиб қолди...

Василийнинг кутилмаганда Рогачевларникига келиши бу ногаҳон ўзгаришнинг дастлабки исботи бўлди. Лучиновнинг коляскасини кўриб, айниқса, Афанасий Лукич ваҳимага тушди, бироқ тез орада қўрқувидан асар ҳам қолмади. Василий ҳеч қачон бунчалик сертакаллуф ва хушчақчақ бўлмаганди. У навқирон Рогачевнинг қўлтиғидан олиб, у билан қурилишни кўргани борди, дурадгорлар билан суҳбатлашди, уларга маслаҳатлар берди, болтани қўлига олиб, кертик ясади, Афанасий Лукичга зотли отларини кўрсатишни буюрди, отларни кордда ўзи чоптириб кўрди. Хушчақчақлиги ва илтифоти билан соддадил саҳройиларни шу қадар ийдириб юбордики, улар уни қайта-қайта қучдилар. Уйда ҳам Василий бир неча кунгача ҳамманинг бошини айлантириб қўйди, ҳар хил қизиқ-қизиқ ўйинларни ташкил қилди, созандаларни топди, эркак-аёл қўшниларни бу томошаларга чақирди, кампирларга шаҳардаги ғийбатлардан мароқ билан сўзлади, ёш қизларни гапга солиб, йўлига уларга эргашиб юрди, кўз кўриб, қулоқ эшитмаган кўнгил очар ўйинлар, мушакбозликлар ва ҳоказоларни уюштирди. Қисқаси, ҳамма-ҳамманинг кўнглини очди. Баногоҳ Лучиновларнинг диққинафас, файзсиз хонадони шодиёна, серфайз, кўнгилли даргоҳга айландики, бу хонадон яқин-ёвуқда ҳамманинг оғзига тушди-қолди. Ногаҳоний бу ўзгариш аксари кишиларни таажжубга солди, барчани қувонтирди; ҳар хил овозалар тарқалди; хабардор кишилар Василий Ивановични шу пайтгача катта ташвиш қийнаб келарди, энди пойтахтга қайтишига имкон туғилибди-да деб каромат қилишди... Аммо-лекин Василий Ивановичнинг қайта туғилгани сабабини ҳеч ким тўла-тўкис фаҳмламади.

(Давоми бор).

[ДАВОМИ. Боши газетанинг 46, 47-сонида].

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

•СОҒЛОМ БЎЛИШ САНЪАТИ

Ҳамиша ҳаракатланиш— бардамлик малҳами

БИЗ ЎЗ соғлиғимизни эҳтиёт қила оламизми! Соғлиғимизга соғлик қўшишчи! Қўлимиздан келадими! Шу нарса сир эмаски; бизнинг кўпимиз соғлиғимизни қайнар булоқ деб фараз биламиз. Бунинг оқибатида орқа-ўнгимизга қарамай, иш тутаверамиз.

Медицина ходимларининг кўрсатишича, кейинги ўн йиллик мобайнида кўпгина касалликлар анча «яшарди». Илгари баъзи бир касалликлар кексаларга мансуб бўлган бўлса, эндиликда ўша касалликлар ёшроқ кишиларга «кўчди». Айниқса асаб ва юрак-томир системалари билан боғлиқ бўлган касалликлар.

Ҳисоблар шуни кўрсатмоқдаки, XX аср кишиси мушакларидаги кучни ўтган асрнинг ўрталарида яшаган кишиларга нисбатан ўн марта кам ишлатмоқда. Ана шуларга асосланиб, жаҳондаги энг йирик кардиологлардан бири ҳозирги замон кишисини киноя билан «беиш ишсизлар» деб атади.

Газетхонлар бунга эътироз билдиришлари ва биз етарли миқдорда ҳаракат қиламизку — ишга борамиз, ишдан қайтамиз, магазинларга қатнаймиз, кинога тушамиз ва ҳоказо. Минг афсуски, оддий шаҳар аҳолиси қиладиган бу ҳаракатлар биологик нормалар талаб қиладиган даражадан анча пастдир.

Аммо фожиа шундаки, бетоблик ўзини бирдан намоён қилмайди. Сиз унинг келаётганидан ҳатто бехабар ҳам қоласиз. Ниҳоят йиллар ўтади ва сиз «тўсатдан» юрагингиз касаллигини сезиб қоласиз ёки юрак-томир системаларингиз, асабингиз ишдан чиққанини, унинг нормал ишламаётганини ҳис этасиз.. Кўп йиллик тадқиқотлар ва кузатишлар шуни кўрсатдики, ҳаракатсиз ҳаёт кечиришни йўқотишнинг энг яхши воситаси жисмоний активликнинг турли хилларидан оқилона фойдаланишдир.

Машҳур рус революционери, олим Н. А. Морозов ўзининг «Ҳаётимни гимнастика сақлаб қолди» сарлавҳали мақоласида бундай деб ёзган эди: «Мен бир неча ўн йилни қамоқхонадаги ёлғиз камераларда ўтказдим. У ерда ёруғлик ҳам, ҳаво ҳам етишмас, ҳатто қимирлашга жой йўқ эди. Ўзида гимнастик машқлар қилишга етарли ғайрат сезмаган айрим ўртоқларим тинка мадори қуриб, бирин-кетин ҳалок бўлишди. Шунга аминманки, менинг куч-қувватимни ҳам, соғлиғимни ҳам фақат жисмоний машқ сақлаб қолди.. Гимнастикани севинг. У сизнинг жисман тараққий этишингизга яхши имконият беради, соғлик ва бардамлик бахш этади. Бунга менинг тўқсон ёшим гаровдир».

Ҳозир бизнинг мамлакатимизда спорт, жисмоний машқлар қилиш учун барча шарт-шароитлар яратилган. Ҳар бир

шаҳар, поселка, қишлоқда стадионлар, ҳатто спорт заллари, чўмилиш учун ҳовузлар, теннис кортлари мавжуд.. Демак, истаганча югуришингиз, сакрашингиз, соғлик учун ҳаракат қилишингиз мумкин. Бунинг устига жисмоний машқларнинг кўпи ортиқча шароит ҳам талаб этмайди.

Спорт машқлари жараёнида ҳаракатчан бўлишингиз билан бирга бутун организмингиз ривожлана бошлайди. Яхши машқ қилган организм морфологик, биохимик ва физиологик ўзгаришлар туфайли бошқаларга нисбатан ниҳоят даражада кўп ҳаётий резервларга эга бўлади. Доимий равишда жисмоний тарбия билан шуғулланиш организмингиздаги ресурсларни истаган йўналишга қаратишингиз мумкин, бунда сизнинг тўқималарингиз ортиқча қаршилик ҳам кўрсатмайди. Шу билан бирга организмингиз сизни ташқи муҳит ҳамлаларидан ҳам иҳота қилади.

Кузатишлар шуни кўрсатмоқдаки, бутун ҳаётлари давомида жисмоний тарбия билан шуғулланиб келган кишилар паспортдаги ёшларига нисбатан ўнбеш-йигирма ёш кичик кўринадилар. Бунинг устига бутун ҳаётлари давомида деярли ҳеч қандай касалликка чалинмайдилар ва ҳатто кексайганда ҳам меҳнат қобилиятлари ва саломатликларини йўқотмайдилар.

Чунончи, машҳур Совет альпинисти В. М. Абалаковни кўрикдан ўтказганда, шу нарса аниқландики, унинг организми ёш спорт мастерлари организми сингари бақувват экан. Олтмиш ёшга кирганига қарамай, В. М. Абалаков энг юксак тоғ чўққиларида мураккаб юришларда қатнашган.

Биз сизни ўз соғлиғингизга нисбатан актив бўлиш зарурлиги борасида ишонтира олдик деб фараз қилайлик. Мақсадга икки йўл билан эришиш мумкин. Бири мустақил машқлар қилиш ва иккинчиси спорт секциялари ва группаларда қатнашиш. Иккинчиси албатта ўзига хос имкониятларга эга. Булардан энг муҳими шундаки, умумий жисмоний тарбия группаларида машғулотлар мутахассислар томонидан олиб борилади. Иккинчи имтиёз эса бу машғулотларнинг коллектив характерида олиб борилишидадир. Бинобарин сиз турли-туман, чунончи волейбол, баскетбол, футбол, хоккей ўйинлари билан шуғулланишингиз мумкин бўлади.. Ҳа, айтгандай, М. В. Ломоносов номидаги Москва Давлат университети ва пойтахтнинг бошқа бир қатор олий ўқув юртлари ажойиб ташаббус бошладилар: у ерда разрядчи спортчилар учунгина эмас, студентларнинг «ўзлари», фақат «соғликлари туфайли» машғулот ўтказишлари учун ҳам имконият яратиб берилган.

Бироқ фараз қилайлик, коллектив машғулотларига боришга вақтингиз ё имкониятингиз бўлмаслиги мумкин. Ўшанда ҳам жисмоний тарбия сизга жуда катта имкониятлар очиб беради. Вақт етишмаслиги ҳозирги замоннинг энг характерли белгисидир. Фараз қилайлик бутун кун давомида машғулот учун сиз ўттиз-қирқ минутдан ортиқ вақт ажрата олмайсиз. Ана шу вақтдан ҳам соғлик учун мумкин қадар оқилона фойдаланиш учун нима қилиш керак!

Эрталабки гигиеник гимнастика (радио орқали ёки мустақил) — ўн минутгача. Кундуз ёки ишдан кейин чопиш, йигирма-ўттиз минут мобайнида гантелларда машқ қилиш.

Борди-ю, сизда организмингизни ривожлантириш ва такомиллаштириш эҳтиёжи бўлса, унда жисмоний машққа кўпроқ вақт ажратишингиз керак.

Бунинг учун махсус машғулотлар зарур. Имконият борича, ўқитувчи билан ўтказиладиган машғулотларга қатнашган маъқул. Борди-ю, шундай имконият бўлмаса, унда ҳафталик жисмоний машқингиз уч-тўрт мустақил тренировкалардан иборат бўлмоғи керак. Бу машғулотларни Марказий телевидениедан ҳар шанба куни бериладиган «барча кишилар учун гимнастик машқлар»га қараб олиб боришингиз мумкин.

Шунингдек, машқлар комплексингизда югуриш, гимнастика, турли предметлар билан (скамейка, дарахт олдида туриб, тўсиқлар билан) машқ қилиш бўлиши керак.

Қишда албатта чанғи ёки конькидан фойдаланиш керак. Имкониятингиз бўлса, сузиш, велосипедда учиш, қайиқда сузиш, спорт ўйинларидан ҳам фойдаланинг..

Жисмоний тарбиянинг у ёки бу воситаларидан бирини танлаганда шунга эътибор берингки, спортнинг барча турлари ҳам организмнинг ривожланиши учун ғоят яхши самара беради.

Айтайлик, югуриш, чанғида учиш, сузиш, кемада сузиш, яёв юриш, велосипедда учиш, нафас олиш, қон айланиш, асаб системаларингизни яхшилаб, модда алмашинувини нормал йўлга солса, гимнастика айрим мушакларингиз ва бўғинларингизнинг яхши ривожланишига имконият беради.

Машғулотларни қандай ўтказиш керак! Ҳар бир машқ ўтказганда ўзингизга нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлишингиз керак. Сизнинг ҳар бирингиз ёшингиз, соғлиғингиз ва жисмоний тайёргарлигингизга қараб ўз нормаларингизни белгилашингиз керак. Бироқ машқларни икки-тўрт ой мобайнида аста-секин мураккаблаштириб боришингиз мумкин. Шуни эсдан чиқармангки, сизни қилган машқингизнинг сони эмас, тезлиги чарчатиб қўйиши мумкин. Агар машғулотлар сизни ҳаддан ташқари чарчатиб қўйса, унда суръатни пасайтириш керак.

Доимий ва кундалик машққина соғлиғингизни сақлаши ва уни мустаҳкамлаши мумкин.

Маълум бир вақтда машқ қилиш мақсадга мувофиқдир. Машқ учун куннинг иккинчи ярми энг яхши вақт ҳисобланади. Шунингдек, доимий медицина кўригидан ўтиб туришингиз зарурлигини ҳам унутманг.

Шуни билингки, соғлиғингиз ўз қўлингизда!

И. ДАНЧЕНКО,
педагогика фанлари кандидати.

(«Комсомольская правда»дан).

ҲАЛОЛЛИК

СОВЕТ КИШИСИНИНГ ФАЗИЛАТИ

Одатдаги иш куни бошланди. Ҳар кунгидек бугун ҳам ЦУМ да харидорлар кўп эди. Мана улардан бири, афсуски, биз унинг исм-шарифини билмаймиз. У 23 февралда Тошкентнинг энг катта универмагига бориб, ул-бул сотиб олишга қарор қилганди. Лекин ҳеч нарса сотиб ололмади. Пулини газмоллар бўлимининг прилавкасида беихтиёр қолдириб кетди. Фақат иш кунининг охиридагина мана шу секция мудири прилавкадаги катта миқдордаги пулга кўзи тушиб қолди. Пул эгасини эса топа олмади.

Эътибор Ҳамидхўжаева чинакам совет граждани сингари ҳалоллик қилди: пулни ЦУМ дирекциясига олиб бориб берди.

Қайдасан, эй паришон харидор!

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—26|II да **Оққуш кўли**, 27|II да **Лайли ва Мажнун**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26, 27|II да **Машаққатли йўл**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26|II да **Менинг жаннатим**, 27|II да **Хотинимнинг эри**.

КИНО

26 ФЕВРАЛДА

Соқов ва севги — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кечқурун), НАВОИЙ номли (кеч 7.10, 8.40 да), «МОСКВА» (кеч 7 яримда).

Тўлов — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «КЎКЧА» (кеч 7 да).

Квартира — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Сумбул сочли гўзал Варвара — «ВОСТОК» (тоқ соатларда):

Любовь Яровая — «МОСКВА» (кеч 9 да).

Тилла зирак — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз 1 ярим ва 5.10 минутда).

Арсен — «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва кеч 8 яримда).

27 ФЕВРАЛДА

Соқов ва севги — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11.40, кундуз 3.30, кеч 7, 10, 8.40 да), «МОСКВА» (кундуз соат 12, 4, кеч 7 яримда).

Тўлов — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «КЎКЧА» (кундуз соат 3 ,5 ва кеч 7 да).

Квартира — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Сумбул сочли гўзал Варвара — «ВОСТОК» (тоқ соатларда);

Любовь Яровая — «МОСКВА» (кундуз соат 2, 5.40 минут ва кеч 9 да).

Тилла зирак — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз 1 ярим ва 5.10 минутда).

Арсен — «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва кеч 8 яримда).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

5 МАРТДАН БОШЛАБ

РСФСР ВА ДОҒИСТОН АССР ХАЛҚ АРТИСТИ Яраги Гажиқурбонов РАҲБАРЛИГИДАГИ

„ЦОВКРА" ДОҒИСТОН ДОРБОЗЛАРИ

ва

ВЛАДИМИР ТИН РАҲБАРЛИГИДАГИ

ЎРГАТИЛГАН АЙИҚЛАР АТТРАКЦИОНИ

иштирокида

ҚИРҒИЗИСТОН ЦИРК АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

Томошалар кеч соат 7 яримда бошланади.

6 мартда кундуз соат 3 ва кеч 6 да;

7, 8 мартда кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да кўрсатилади.

Шанба кунлари кундуз соат 3 ва кеч 6 да;

Якшанба кунлари: кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Олдиндан билет сотиш кассаси эрталаб соат 11 дан ишлайди.

Свердлов номли концерт залида

2, 3, 4, 5 МАРТДА

КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Узбекистон ССР халқ артистлари: Қундуз МИРКАРИМОВА, Муҳаммаджон МИРЗАЕВ:

Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Олмахон ҲАЙИТОВА.

VI Жаҳон фестивалининг лауреати Анвар РУСТАМОВ.

Солистлар: Комилжон БАРАТОВ, Хайрулла ЛУТФУЛЛАЕВ, Манзура МЎМИНОВА, Гулшод ОТАБОЕВА, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА, Дилафруз ЖАББОРОВА, Азим АЗИЗОВ.

УЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программани — Бутуниттифоқ театрлар фестивалининг лауреати Зайтуна ТОЖИБОЕВА ва Ғулом ТОЖИ-АЪЛОЕВ олиб боради.

Концертлар кеч соат 8 да бошланади.

9 март кундуз соат 1 да Тошкент қишлоқ хўжалик институти агрономия факультетининг илмий совет кенгаши (60-аудитория)да қишлоқ хўжалик фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Р. О. Каткова: «Ўзбекистоннинг лалми ерларида буғдойни дурагайлаш ва селекцияси бўйича олиб борилган тажрибаларнинг баъзибир натижалари» деган темада:

Б. Жўрақулов: «Ўзбекистоннинг Жанубий шароитларида ингичка толали ғўзани кенг қаторлаб экиш» деган темада;

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (Тошкент область, Орджоникидзе райони, 4 алоқа бўлими)да танишиш мумкин.

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

Харидорларга қулайлик яратиш ва савдо хизматини яхшилаш мақсадида

САНОАТ МОЛЛАРИ БИЛАН САВДО ҚИЛУВЧИ МАГАЗИНЛАР

28 ФЕВРАЛЬ ВА 7 МАРТ

дам олиш кунлари одатдагидек

ИШЛАЙДИ

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

Харидорларга қулайлик яратиш ва савдо хизматини яхшилаш мақсадида

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ МАРКАЗИЙ УНИВЕРМАГИ

28 ФЕВРАЛЬ ВА 7 МАРТ

ДАМ ОЛИШ КУНЛАРИ ОДАТДАГИДЕК

ИШЛАЙДИ

Ўзбекистон ССР Давлат план комитетининг Илмий-техника информацияси ва пропагандаси институти коллективи институт ходими ўртоқ З. Шариповга рафиқаси

Ақида ШАРИПОВАнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 БЕТ

26 ФЕВРАЛЬ, 1971 Й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари шаҳар хўжалиги бўлимлари—33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-57, саноат, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими 33-28-95, эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.

НАШР. А.—2485.

Р—02281.